

1 ponedjeljak, 21.11.2005.

2 [Otvorena sednica]

3 [Optuženi je ušao u sudnicu]

4 ... Početak u 09.21h

5 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim, ustanite. Međunarodni
6 krivični sud za bivšu Jugoslaviju otvara zasedanje. Izvolite sestiti.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dobro jutro svima. Molim sekretara da
8 najavi predmet.

9 SEKRETAR: [simultani prevod] Dobro jutro, časni sude. Ovo je predmet
10 broj IT-00-39-T, *Tužilac protiv Momčila Krajišnika*. Hvala.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala Vama, gospodine sekretaru. I
12 najpre, Raspravno veće se izvinjava jer smo imali jedan mali zdravstveni
13 problem, mada je bio hitne prirode, tako da je to razlog zašto smo zakasnili sa
14 otpočinjanjem sa radom.

15 Gospodine Harmon, da li ste spremni sa unakrsnim ispitivanjem gospodina
16 Banduke?

17 G. HARMON: [simultani prevod] Da, nakon što Odbrana završi svoje glavno
18 ispitivanje. Čini mi se da imaju još sat vremena za to.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, tako je. Prema tome, gospodine
20 Josse, ustvari trebalo je da Vas pitam da li ste spremni da završite sa glavnim
21 ispitivanjem.

22 G. JOSSE: [simultani prevod] Jesam.

23 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Molim onda sudskog službenika da dovede
24 svedoka.

25 [Svedok je ušao u sudnicu]

26 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dobro jutro, gospodine Banduka.

27 SVEDOK: /nerazgovetno/
28
29
30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Želeo bih da Vas podsetim da još uvek
2 imate obavezu, s obzirom na onu svečanu izjavu koju ste dali na početku svoga
3 iskaza. Gospodine Josse, branilac, će sada nastaviti sa glavnim ispitivanjem.

4 Gospodine Josse, imate reč.

5 SVEDOK: VIDOMIR BANDUKA [nastavak]

6 Ispituje g. Josse: [nastavak]

7 [Branilac ispituje putem prevodioca]

8 P: Gospodine Banduka, prvo što bih hteo da Vas pitam danas je nešto o
9 stambenom problemu, odnosno stanovanju muslimanskih stanovnika u Hadžićima u
10 kulturnom sportskom centru.

11 Kao prvo: da li ste ikada posetili to mesto u vreme kada je korišćeno za
12 smeštaj.

13 O: Ne.

14 P: Ko je upravljao tim centrom, odnosno tim mestom, kada je korišćeno za
15 stanovanje, za smeštaj?

16 O: Obezbeđivanje Centra vršila je policija, a centrom je u momentu kad
17 je on otvoren kao nekakav zaštitni centar, u početku upravljao Krizni štab
18 opštine.

19 P: A ko je tamo bio smešten? Koji ljudi?

20 O: Pa, tamo su bili smještene mnogo osoba različitog pola i različitog
21 uzrasta, prvenstveno osobe muslimanske nacionalnosti za koje je krizni štab
22 smatrao da im je tu najbolja zaštita od bilo kakvih neprijatnosti koje bi se
23 mogle dogoditi.

24 P: A informacije koje ste Vi dobili o tome kako je izgledao taj
25 kulturni, odnosno sportski centar - odakle su one poticale, možete li nam reći?

26 O: Pa prvo, kulturno sportski centar sam poznavao prije rata jer sam

27

28

29

30

1 dosta puta u njemu boravio. To je centar koji je bio u sklopu srednjoškolskog
2 centra. To je bila sala na... u kojoj se ranije, znači, održavale razne vrste
3 sportskih i drugih svečanosti. Znam da je centar bio uređen, odnosno izgrađen,
4 tako da je imao odvojene toalete za muškarce, za žene, da je imao odvojene
5 svlačionice za muškarce, za žene i tako dalje. I ono, naravno, što smo
6 informisani u toku samog boravka ljudi u centru, to su ta naša saznanja. Uslovi,
7 naravno, nisu bili... nisu bili ekstra, ali mi nismo imali u Hadžićima ni hotel,
8 ni motel, niti bilo kakav drugi smještaj. Prema tome, smatralo se da je to
9 objekat koji će pružiti najbolje uslove ljudima koji u tom momentu u njemu... u
10 njemu borave.

11 I samo bih još dodao da je ishrana u centru bila onakva kakva je bila za
12 sve ostale stanovnike Hadžića koji su u to vrijeme se tu zatekli, a već... već
13 je bilo dosta izbjegličke populacije i svih onih ljudi koji su obavljali
14 određene poslove u tome periodu.

15 P: A da li Vam je poznat bilo koji slučaj da je bilo maltretiranja - ili
16 nečeg sličnog - ljudi koji su bili smešteni u tom centru?

17 O: Pa, poznat mi je jedan slučaj. Mislim da je bio negdje pa...
18 otprilike oko polovine juna, da smo informisani da je određena glu... grupa
19 ljudi upala, takoreći, u taj centar i maltretirala i viš... vršila je i fizičke
20 napade na određena lica.

21 I mi smo na sastanku Kriznog štaba ocijenili to kao vrlo loš gest tih
22 pojedinaca, odnosno te grupe i zahtijevali smo, odnosno molili, pripadnike
23 policije, odnosno rukovodstvo policije da se odstrane ta lica i da se onemogući
24 bilo čiji ulazak u te prostore. I mislim da je to urađeno i da je to bio jedini
25 incident te vrste, koliko je meni poznato.

26

27

28

29

30

1 Odnosno, po naređenju policije, mislim da je čak tada i načelnik
2 policije napisao, koliko se sjećam, i pismenu naredbu da se zabranjuje bilo kome
3 ko nije ovlašten ulazak. Znači, samo da se omogućava ulazak onih koji su
4 obezbeđivali objekat i policije koja je vršila određene druge radnje.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Josse, s obzirom na svedočenja
6 koja je ovo Sudsko veće već čulo u vezi sa maltretiranjem ljudi koji su bili
7 tamo smešteni, da li mislite da je prvo i goruće pitanje za ovo Sudsko veće
8 nešto drukčije? Odnosno, da li su oni koji su tamo bili smešteni mogli slobodno
9 da se kreću, da ulaze, izlaze? Drugim rečima, hteli bismo da znamo da li ovaj
10 svedok govori o prijemnom centru ili pak o zatočeničkom centru? Zar to ne bi
11 bilo najlogičnije pitanje koje bi trebalo ispitati, jer nama i dalje ostaje
12 donekle nejasno, na ovaj način, o čemu se radi. Prema tome, možda biste mogli
13 time da se pozabavite.

14 G. JOSSE: [simultani prevod]

15 P: Gospodine svedoče, da li možete da budete od pomoći Sudskom veću i da
16 kažete da li su ljudi koji su bili smešteni u tom centru slobodno mogli da
17 dolaze i odlaze iz njega?

18 O: Pa mislim da su mogli... mogli da ulaze i izlaze, ali mislim da je o
19 tome vodilo računa osoblje koje je obezbjeđivalo centar, odnosno ipak po
20 njihovom... njihovom odobrenju jer centar je nastao u tu svrhu da se zaštite ta
21 lica poslije ovih pogibija kojih je već bilo u tom periodu na jednoj i na drugoj
22 strani, pa je prijetila opasnost da eventualno... da eventualno još netko
23 strada.

24 Znači, mislim da su ipak licima koja su boravila u centru omogućavali,
25 oni koji su obezbjeđivali, ulazak i izlazak.

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, a mi bismo hteli da pitamo koliko
2 često je bilo takvih zahteva za odobrenje?

3 G. JOSSE: [simultani prevod]

4 P: Pa, gospodine Banduka, čuli ste pitanje sudija. Možete li da
5 pomognete odgovorom?

6 O: To su ipak detalji, mislim da bi teško na to mogao dati odgovor.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] To nisu detalji, gospodine Banduka, to
8 se nalazi u srži ovoga problema, odnosno pitanja da li su ljudi tamo bili
9 zatočeni ili su pak bili pod zaštitom. Ako kažete da ne znate da li su oni
10 podnosili zahteve za izlaženje, to znači da oni sami nisu mogli doneti odluku da
11 napuste taj objekat.

12 Prema tome, ne radi se o detalju već se radi o suštinskom pitanju, a to
13 je da li su oni zaista morali podnositi zahtev da bi mogli da napuste mesto ili
14 im se čak to i nije odobravalo, dakle da napuste to mesto. Vi razumete, naravno
15 da se tu ne radi o detalju već da je to jedno suštinsko pitanje. Da li ste čuli
16 bilo šta o tome, a ne pitam za konkretnog čoveka. A ili ženu B, već da li ste
17 čuli o tome da je postojalo slobodno kretanje - ulazak i izlazak - ili pak ste
18 čuli da je bilo znatnih ograničenja na slobodu kretanja?

19 SVEDOK: Kad sam rekao: "To su već detalji", mislio sam na to da ne bih
20 znao koliko je takvih slučajeva bilo, a mislim da je ipak, na određeni način,
21 bilo ograničeno kretanje, odnosno izlazak, odnosno oni koji su željeli da izlaze
22 - naravno da su se morali obratiti licima, odnosno policiji koja je
23 obezbjeđivala objekat. Ali, mislim nekih posebnih ograničenja da nije bilo jer
24
25
26
27
28
29
30

1 su ljudi prvenstveno tu smješteni, kažem, radi zaštite, a imamo već... imali smo
2 čak slučajeve i situacija da su ljudi dolazili pred Opštinu i tražili zbog
3 nekog, eventualnog straha da sami budu tamo smješteni jer su se tamo osjećali
4 najsigurnije.

5 A znači već od... od možda od polovine maja, odnosno - na neki način -
6 od samoga dana formiranja centra, već je bilo nekakvih vrsta razmjena. Odnosno,
7 ljudi su izražavali želju da idu na muslimansku teritoriju i tako dalje. Znači,
8 bilo je jedne vrste ograničenja, ali je bilo isto tako i slobode ulaska i
9 izlaska.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Ali kada ste rekli: "Bilo je čak
11 slučajeve da su ljudi dolazili u Opštinu i tražili da tu budu smješteni", da li
12 to znači da je tu bilo i drugih primera, a iz Vašeg odgovora da li mogu da
13 zaključim da su ti drugi slučajevi bili svakako ne manje retki od onih gde su
14 ljudi dolazili tamo bez da traže da budu primljeni u centar?

15 SVEDOK: Pa, ja sam već nekoliko puta ponovio. Prvenstveno to je bila
16 zaštitna mjera, odnosno zaštitni čin u smislu o...ovaj obezbeđenja ljudstva. Jer
17 mi... mi nismo imali dovoljno ni policije, ni bilo kojih drugih snaga civilne
18 zaštite, i tako dalje, da bi bukvalno mogli obezbijediti svaku kuću.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Moram da Vas prekinem tu. To nije
20 odgovor na moje pitanje. Vi i dalje ističete razloge zbog čega su se ljudi tamo
21 nalazili. No, moje pitanje je bilo da li su oni svi tamo bili zato što su
22 tražili da budu primljeni, ili su neki dovedeni tamo zato što su Vaši ljudi
23 mislili da će oni tamo biti bezbedniji i te prema tome je bilo potrebno da ih tu
24 dovedu?

25 SVEDOK: Manje-više, ljudi su dobrovoljno dolazili tu.

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Šta to znači manje-više, u kojoj meri
2 manje, a u kojoj meri više?

3 SVEDOK: Pa vidite, kad jedna, jednostavno praktično rečeno, kad recimo
4 najveći dio jednog kvarta ili jednog sela izrazi želju, bilo je i onih koji su
5 ostajali kod kuća, ali u... u situaciji kad većina ode tamo, onda i ovi
6 procijene, ili mi procijenimo, da će ta neka manjina, manji dio koji je ostao,
7 moći doći u nezgodnu situaciju, odnosno u situaciju da možda bude maltretirana,
8 napadana i tako dalje.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Da to onda skratimo: bilo je
10 ljudi koji možda nisu hteli da tamo pođu, ali pošto ste Vi mislili da je to
11 bolje radi njihove zaštite, oni su bili prisiljeni da se pridruže drugima u tom
12 objektu. Je li to tačno tumačenje Vaših reči?

13 SVEDOK: Pa baš da... težak izraz "prisiljeni".

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, ali su morali da se pridruže
15 drugima. Je li to tačno?

16 SVEDOK: Pa nisu baš morali. U nekom dogovoru, u nekim procjenama, su
17 prvenstveno ljudi zaključivali da im je ipak tamo sigurnije, možda više
18 odgovaralo na nagovor i tako dalje. Al' baš da su prisiljavani... onoliko koliko
19 je meni poznato.

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Sudiya Hanoteau ima jedno pitanje.

21 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Gospodine, Vi ste rekli da je taj
22 smeštaj, taj centar za smeštaj - da tako to kažem - da je on bio uspostavljen,
23 da je njega uspostavio Krizni štab. Je li tako?

24 SVEDOK: Da.

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] A Vi ste bili član Kriznog štaba u
2 to vreme, je li tako?

3 SVEDOK: Da.

4 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Kada neka organizacija, ma koja to
5 bila organizacija, preuzme na sebe obavezu da otvori smeštaj, odnosno objekat za
6 smeštaj u kome bi bilo smešteno puno ljudi, pretpostavljam da ta organizacija
7 preduzima mere da proverava kako se stvari odvijaju i kakva je situacija unutra,
8 jer je ta organizacija odgovorna za taj centar. Pa je moje pitanje sledeće: da
9 li ste se Vi lično raspitivali sami, ili sa drugim ljudima, da biste se uverili
10 kakva je situacija u centru ili su pak Vaše kolege iz kriznog štaba redovno
11 odlazile u taj centar za smeštaj da bi videli šta se tamo dešava?

12 SVEDOK: Pa naravno da smo se... da su nas informisali o uslovima o
13 kojima sam ja... o kojima sam ja već govorio.

14 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Oprostite, ali moje pitanje je bilo
15 krajnje konkretno. Ja sam Vas pitao da li ste Vi ikada otišli tamo da vidite
16 kako se stvari tamo odvijaju.

17 SVEDOK: Na to sam pitanje već odgovorio, da nisam ulazi nikad. Ja... ja
18 sam imao neka... neka druga zaduženja.

19 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] A kada je došlo do nekih incidenata,
20 Vi ste nam rekli da su neki ljudi tamo silom ušli i da je bilo nekih problema sa
21 ljudima u centru. Tada je policiji naloženo da te napadače ukloni. Da li ste
22 tada otišli tamo da vidite šta se dešava? Da li ste otišli na lice mesta, jer to

23

24

25

26

27

28

29

30

1 je bio vrlo ozbiljan incident kako se čini? Jeste li Vi otišli tamo u to vreme?

2 SVEDOK: Ne. Ja nisam otišao tamo. Ja možda nisam čak tada ni bio tu.

3 Odnosno, mi nismo mogli ni naložiti policiji. Policija... zna se tko je
4 upravljao policijom, ne Krizni štab. Nismo mi izdavali naređenja policiji. Mi
5 smo u sklopu neke procjene situacije konstatovali da je to što se desilo, kad
6 smo obaviješteni, da je to vrlo ružno i preporučili i molili policiju,
7 zahtijevali od policije da se to ne događa i da se spriječe sve takve daljnje
8 radnje. A mi nismo imali nadležnost nad policijom, odnosno vrlo mali broj
9 policajaca je tamo obezbeđivao taj centar i koliko mi je bilo poznato, da je to
10 bila jedna grupa kojoj jednostavno policajci nisu tog momenta mogli - koji su
11 obezbeđivali centar - da se adekvatno suprostave i spriječe njihov ulazak.

12 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Ali, gospodine, da li Vi sami sebi
13 priznajete da kada se... odnosno, da li prihvatate to kao ideju da kada se
14 osnuje takva organizacija, kada Vi osnujete takvu organizaciju, dakle kada
15 preuzmete odgovornost za uspostavljanje takvog centra, zar onda nemate i obavezu
16 da odlazite tamo na lice mesta i da pratite, odnosno kontrolišete šta se tamo
17 dešava?

18 SVEDOK: Pa nisam ja jedini član Kriznog štaba bio. Nisam se mogao na sto
19 mjesta odjednom naći. Ja sam već rekao da ja nisam odlazio tamo u centar,
20 jednostavno nisam imao... Tada kada se desio taj incident, ja sam već imao
21 situaciju da mi je kuća izgorila, da mi je porodica raseljena i tako dalje. Imao
22 sam mnogo i svojih ličnih problema, odnosno i ličnih problema. Svaki dan granate
23 padaju, more izbjeglica stiže u Hadžiće iz Zenice, iz drugih dijelova i tako
24 dalje. Morat ćete prihvatiti i svatiti da nismo mogli svaki detalj mogli mi
25 da... da stignemo, odnosno da... da... da upratimo i tako dalje.

26

27

28

29

30

1 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Hvala, gospodine.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] I još jedno dodatno pitanje, veoma
3 kratko pitanje. Kada kažete, nikada tamo niste otišli, da li Vam je poznato da
4 li je neki drugi član Kriznog štaba tamo odlazio?

5 SVEDOK: To su detalji prije 13 godina, zaista se ne bi mogao sada
6 sjetiti. Vjerovatno da je netko odlazio.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Josse, imate reč.

8 G. JOSSE: [simultani prevod]

9 P: Da najpre govorimo o Muslimanima za koje se sumnjalo da su prekršili
10 zakon. Recite nam gde su oni odvođeni?

11 O: Moram prvo da Vam kažem da stanica policije u Hadžićima koja je imala
12 nekakvu pritvorsku jedinicu, znači prije izbijanja sukoba, da je bila u... u...
13 u ovaj... u početku sukoba oštećena odnosno dijelom zapaljena i da se policija
14 iselila iz tog... iz tog objekta i da je se premjestila u...u zgradu Opštine. I
15 koliko mi je poznato da je u prostorijama koje su bile u prizemlju Opštine
16 načinjena neka improvizovana pritvorska jedinica u kojoj su privođeni oni koji
17 su pucali, koji su činili određena djela za koja je policija smatrala da ih
18 treba posebno ispitati, odnosno sačiniti zapisnike i kako to već radi policija.

19 P: A ako će biti zatočeni duže vremena, recite nam gde su onda odvođeni?

20 O: A duže vremena, ha... duže vremena nije nitko bio ni zatočen. Koliko
21 se sjećam, već oko 20. juna svi oni za koje je policija imala određena saznanja,
22 odnosno uradila to što je uradila, su bili prib... prebačeni u zatvor Kula koji
23 je bio zatvorska ustanova u skladu sa zakonima, tadašnjim zakonima Republike
24 Srpske.

25

26

27

28

29

30

1 Znači, mislim... mislim da... da... da niko preko mjeseca nije proveo, a i po
2 sadašnjim nekakvim zakonima se određuje pritvor do mjesec dana.

3 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Oprostite, gospodine Josse, nešto
4 nas naime interesuje jer taj centar Kula je više puta pominjan i gledajući
5 dokumente koje imamo - mi zapravo ne znamo gde se tačno nalazi taj zatočenički
6 objekat. Da li biste mogli da nam kažete gde je? Da li je bio na teritoriji Vaše
7 opštine ili je pak bio u nekom selu opštine? Da li biste mogli, molim Vas, da
8 budete precizniji?

9 SVEDOK: Zatvor Kula se nije nalazio na teritoriju naše opštine. To je
10 druga opština, to je Opština Ilidža. To je nekih 20-tak kilometara udaljeno od
11 Opštine Hadžići i to je i inače bio zatvor i u bivšoj Bosni i Hercegovini to je
12 bio zatvor koji je utvrđen zakonima i... i... i ove prijeratne Bosne i
13 Hercegovine.

14 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Hvala Vam na tom pojašnjenju.

15 G. JOSSE: [simultani prevod]

16 P: Na tu temu, gospodine Banduka, da Vas pitam: da li sam u pravu kada
17 kažem da je zatvor Kula u Lukavici?

18 O: Da.

19 P: U ovoj sudnici smo već čuli o kasarni u Lukavici. Da li Vam je
20 poznato kolika je razdaljina između kasarne i zatvora?

21 O: Između kasarne i zatvora otprilike je nekih do dva kilometra.
22 Odnosno, u Lukavici su bile dvije kasarne. Od... Znači, od jedne je neka dva
23 kilometra, jedna je malo udaljenija, možda neka tri kilometra.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: A kad je reč o ratnim zatvorenicima, gde su oni bili zatočeni?

2 O: Ne znam na koje sad ratne zarobljenike mislite.

3 P: Govorim o svakom ko je bio zarobljen tokom borbi ili vojnik Musliman
4 s druge strane, dakle koji se predao - dakle, svi ti ljudi.

5 O: Već sam rekao, to je bila privremena nekakva pritvorska jedinica do
6 mjeseca juna, znači do... oko 20. juna u... u prizemnim prostorijama Opštine
7 gdje je i boravila policija. A posle toga, znači, prebacivani su u zatvor Kula.
8 A u kasnijem... u kasnijim ratnim dejstvima tokom sledećih godina u Hadžićima
9 nikakvih pritvaranja nije bilo. Odnosno, kad su u pitanju ratni zarobljenici, to
10 je bilo stvar vojske. Gdje je vojska imala neku pritvorsku jedinicu, nije mi
11 poznato.

12 P: Srbi koji su zatočeni od strane Muslimana ili muslimanskih snaga,
13 recite nam gde su oni bili zatočeni?

14 O: Pa, po mojim saznanjima odnosno i saznanjima koje ima čak i šira,
15 možda čak i svjetska javnost, u Tarčinu, odnosno u dijelu opštine koju su
16 kontrolisali Muslimani, bila su tri takva zatvora ili logora - kako ih ovi
17 nazivaju. To je silos u Tarčinu, zatim kasarna Krupska rijeka u Z... u... u
18 Zoviku i jedno vrijeme, koliko mi je poznato, objekat osnovne škole u Pazariću.

19 P: Mislim da o ovome možemo govoriti uopšteno. Kad je reč o silosu,
20 nakon rata, dobili ste veliki broj, uzeli ste veliki broj izjava od ljudi koji
21 su tamo bili zatočeni, zar ne?

22 O: Da.

23 P: Rekli ste da je to bilo u Tarčinu na teritoriji pštine. Recite nam,
24
25
26
27
28
29
30

1 šta je bila ta zgrada pre rata, dakle pre nego što je korišćena kao zatočenički
2 centar za Srbe?

3 O: To je bilo skladište za pšenicu, bilo ogromno skladište. Sticajem
4 okolnosti ja sam tu ulazio prije rata jer smo tu kupovali svi pšenicu, sirovu -
5 da tako kažem - pšenicu. To su bila podijeljena... podijeljena okna u kojima je,
6 ne znam, pojedinačno kol'ko je tu moglo biti pšenice nije mi poznato. Znači,
7 ispraznili su... ispraznili su ta sva okna... okna sa pšenicom i njih su
8 pretvarali u... u ćelije za zatvorenike. Mislim da, uostalom ja sam i priložio
9 da je taj logor ili ne znam zatvor - kako god ga hoćete, zovite - već formiran
10 11. maja. Već 11. maja su bi... počela prva privođenja Srba na teritoriji koju
11 su kontrolisali Muslimani, odnosno teritoriju koju sam - kako sam istakao u
12 prvom danu suđenja - kontrolisali oni, odnosno bili na... na tom dijelu.

13 P: Informaciju koju ste upravo predočili Pretresnom veću, na primer da
14 je zatvor obrazovan 11. maja u silosu, recite nam, odakle potiče ta informacija?

15 O: Pa da Vam kažem, kao što sam i istakao u prethodnom... Prije maltene
16 nego što je rat izbio mi smo već imali neku, je l', ono što smo pojašnjavali sa
17 onom kartom, liniju kojoj se... koja je razdvojila Srbe i Muslimane. Međutim,
18 tih nekih prvih dana, može se reći možda mjeseca maja, je raznim - da tako kažem
19 - kanalima su ipak ljudi prelazili sa jedne na drugu stranu. Tome je posebno
20 pogodovalo to što je opština Hadžići se graničila sa opštinom Kiseljak u kojoj
21 su živeli većinski Hrvati. Pa znači preko te teritorije koju su kontrolisali
22 Hrvati, odnosno koji su bili većina, je bilo mogućnosti da ljudi izlaze i ulaze,
23 znači, s jedne na drugu teritoriju. Tu su dijelom Hrvati, je li i... i
24 posredovali.

25

26

27

28

29

30

1 I znači već prve vijesti smo mi i... i... i... i mogli dobiti već u
2 mjesecu maju. Razumijete. Znači, i... i direktno od ljudi koji su izlazili iz
3 Tarčina il', odnosno Pazarića, i dolazili na našu teritoriju, već smo tada mogli
4 dobiti te vijesti, a naravno, naravno već od - ne bih tačno znao datum reći, ali
5 taj nekakav, da ga nazovem, ne sistem nego... razmjena. Razmjene su već počele
6 da teku od... pa mislim čak od mjeseca juna, da se razmjenjuje i stanovništvo,
7 da to rade i pojedinci, da to rade grupe. Tek kasnije su konstituisane komisije
8 za razmjenu - što je opšte poznato - tako da je ta komisija čitav period rata
9 funkcionisala. Znači, kad se ljudi razmijene, dođu, donesu informaciju. Nije to
10 nikakva bila, nikakav poseban problem da se sazna šta se to dešava gore i...
11 i... i koji su to, ovaj... objekti gdje se Srbi privode.

12 P: Tačno je, zar ne, da ste doneli više izjava koje su dali ljudi koji
13 su bili zatočeni u silosu u Tarčinu, zar ne?

14 O: Da.

15 P: Neću da to sada bude uvršeno u spis na ovaj način, ali želeo bih da
16 pitam sledeće svedoka: Vi ste više tih ljudi poznavali i više njih, jedan ili
17 dvoje, su bili na spisku poslanika, odnosno odbornika Skupštine opštine, dakle
18 spisku koji ste nam pokazali prošle nedelje, zar ne?

19 O: Da.

20 P: Također ste doneli dokument koji se odnosi na razmenu ratnih
21 zatvorenika, a u vezi ove komisije o kojoj ste nam upravo govorili, zar ne?

22 O: Da.

23 G. JOSSE: [simultani prevod] Časni Sude, Odbrana je imala sreće - da
24 tako kažem - jer Optužba je već raspolagala ovim dokumentom i on je preveden.
25 Stoga se ne nalazi u svežnju Vaših dokumenata, a on je praćen zvaničnim
26 prevodom i drago mi je da to mogu reći. Imamo više primeraka, ukoliko želite.

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, molim da nam to dostavite, kao i
2 svedoku.

3 Gospodine Josse, kada ste govorili o odbornicima u Skupštini opštine, mi
4 imamo spisak odbornika koji su bili prisutni i spisak kandidata. Recite nam, na
5 šta mislite?

6 G. JOSSE: [simultani prevod] Za koji trenutak ćemo govoriti o tom
7 dokumentu, ali molim da se svedoku da dokazni predmet D103, kao i tabulator 3
8 koji još uvek nismo tražili da bude uvršten u spis. A sada ću zatražiti da to
9 bude uvršteno u spis s obzirom na ovo pitanje. Dakle, D103, to je tabulator 1 i
10 tabulator 3, koji još uvek nije uvršten u spis. Možda bi bilo bolje da svedok
11 ima dokument pred sobom. Mi imamo svi primerak koji i on ima.

12 P: Da li biste mogli da nam kažete, pozivajući se na ovaj dokument, ko
13 je bio zatočen - po Vašim saznanjima - i od koga ste dobili izjavu? Dakle, ovo
14 sad su dva različita pitanja koja Vam postavljam.

15 Da, izvolite, gospodine Banduka.

16 O: Ovdje na ekranu, pod rednim brojem 9, Radojka Pandurević. I od nje
17 sam dobio izjavu. Ona je iz zatvora izašla u januaru 1996.

18 P: A ako pogledamo tabulator 3, vidimo da je ona tu pod brojem 18, zar
19 ne?

20 O: Da.

21 P: Mislim da je također tačno, zar ne, da ako pogledamo broj 30 u
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 tabulatoru 3, to je Branko Golub. U još jednoj izjavi koju ste dobili od jedne
2 druge osobe, kaže se da je on bio zatočenik, zar ne?

3 O: Da.

4 P: Isto važi i za broj 39, gospodin Samouković?

5 O: Da.

6 P: Gledajući bilo tabulator 1 ili tabulator 3, recite nam da li Vam je
7 poznato da li je bilo drugih odbornika skupštine opštine koji su bili zatočeni
8 bilo tokom borbi ili na neki drugi način?

9 O: U tabulatoru 1, Milo Bratić, pod rednim brojem 13.

10 P: On je bio u Demokratskom socijalističkom savezu, zar ne?

11 O: U... Savez komunista, Socijalistička demokratska partija.

12 P: Još netko?

13 O: Samo momenat, Radmilo Aćimović pod rednim brojem 16, ista... Savez
14 komunista, Socijalistička demokratska partija, s tim što je Radmilo Aćimović -
15 nisam siguran - ali nije čitavo vrijeme proveo, odnosno razmijenjen je čini mi
16 se negdje 1993. godine, dok je gospodin Bratić pod rednim brojem 13 također
17 čitav rat proveo u... u zatvoru.

18 Zatim, Simo Lalušić, Demokratski socijalistički savez, Savez reformskih
19 snaga Jugoslavije pod rednim brojem 39. Zatim Sreten Samouković, to smo... Savez
20 komunista BiH, Socijalistička demokratska partija, pod rednim brojem 19. To bi
21 bilo to što se mogu sjetiti.

22 G. JOSSE: [simultani prevod] Časni Sude, ako mi dopustite jedan kraći

23

24

25

26

27

28

29

30

1 komentar? Sećate se, Vi ste pitali zašto je ovo u potpunosti bilo odštampano i
2 gospodin Krajišnik je naložio, dao uputstva koja tada nisam ponovio i moram da
3 budem pravičan prema gospodinu Krajišniku, to je upravo bilo iz tih razloga.
4 Dakle, to su uputstva koja mi je on dao.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Razumem. Mogu li Vas pitati
6 sledeće, gospodine Harmon: u ovom trenutku gospodin Josse nastoji da utvrdi koji
7 je bio broj odbornika u Skupštini opštine koji su bili zatočeni od strane
8 Muslimana. Neki su bili dugo vremena zatočeni. Recite nam, da li je to nešto što
9 Tužilaštvo osporava i koliko smatrate da je ovo relevantno?

10 G. HARMON: [simultani prevod] Časni sude, osim prigovora na
11 relevantnost, ja nemam nikakvih informacija na osnovu kojih bi mogao ovo da
12 osporim u ovom trenutku.

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ukoliko bi gospodin Josse u ovom
14 trenutku pitao svjedoka da li je veliki broj bio zatočen duže vremena, da li
15 biste onda to kasnije osporavali?

16 G. HARMON: [simultani prevod] Ne, časni Sude.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Josse, osim pitanja
18 relevantnosti, kada kažete da je ovo samo stvar konteksta, jasno mi je da
19 Tužilaštvo neće tražiti da... neće nastojati da ospori ovaj iskaz koji je mogao
20 biti takav isti bez svih ovih pojedinosti. No, naravno, ukoliko bi se to
21 osporilo onda biste imali spisak i Vi biste mogli da kažete tačno da je ta osoba
22 i ta osoba i ta osoba... Ali, mi se nećemo sada puno zadržavati na takvim
23 pitanjima gospodina A, B, C ili gospođe A, B ili C. Znači da se ovo neće

24

25

26

27

28

29

30

1 pokazati od važnosti u kasnijoj fazi odbrane.

2 G. JOSSE: [simultani prevod] Časni Sude, ja nisam upravo želeo da
3 postavim ova pitanja. Ja sam jednostavno želeo da svedok pogleda ovaj dokument
4 i...

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ne, došlo je do nesporazuma. Nije mi
6 bilo jasno da li govorite o tabulatoru 1 ili tabulatoru 3, jer ni jedan zapravo,
7 od ovih tabulatora, nije spisak odbornika u opštini. Jedan je spisak prisutnih,
8 a naravno ne znači da oni koji nisu bili prisutni - nisu bili prisutni, a drugi
9 spisak je spisak kandidata. To je jedini razlog. Dakle, došlo je do potpunog
10 nesporazuma.

11 G. JOSSE: [simultani prevod] Ja nisam želeo da se zadržavamo na ovome.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Došlo je do nesporazuma. Nisam znao
13 da li govorite o tabulatoru 1 ili tabulatoru 3.

14 G. JOSSE: [simultani prevod] Tabulatoru 3. Molim da se tabulator 3
15 uvrsti sada u spis.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, svakako.

17 GĐA SEKRE TAR: [simultani prevod] To će biti D110.

18 G. JOSSE: [simultani prevod] Molim da svedok sada pogleda, možemo na
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 brzinu preći preko pitanja opštinske komisije za razmenu ratnih zatvorenika
2 krajem 1992. Svakako će Vam biti potrebna verzija na B/H/S-u.

3 P: Gospodine Banduka, recite nam kakva je to bila komisija?

4 O: To je bila komisija koju je formirala Skupština opštine za razmenu
5 zarobljenih lica.

6 P: Recite nam, u kojoj meri ste vi sudelovali u radu te komisije?

7 O: Pa, vrlo malo. Odnosno, samo onoliko koliko sam prisustvujući
8 Skupštinama opštine na kojima se informisalo, ovaj... o radu komisije... znači
9 toliko. Koliko sam mogao dobiti informacija na skupštinama opštine.

10 G. JOSSE: [simultani prevod] Molim da se ovo uvrsti u spis.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] To će biti broj?

12 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] D111.

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala.

14 G. JOSSE: [simultani prevod] Sledeći dokaz: ja ću postavljati sugestivna
15 pitanja. Ovo nije slično onome što smo do sad čuli i pretpostavljam da Optužba
16 neće osporiti.

17 PREVODILAC: Ispravka prevodioca: "Ovo nije ništa drugačije od onoga što
18 smo do sad čuli, no ukoliko Tužilaštvo želi da se usprotivi - svakako će to i
19 učiniti."

20 G. JOSSE: [simultani prevod]

21 P: Vi ste u jednom trenutku postali član komisije koja je radila na
22 utvrđivanju zločina koji su počinjeni nad srpskim stanovništvom, zar ne?

23 O: Da.

24 P: Recite nam, šta je to značilo? Koja je bila Vaša uloga u toj
25 komisiji?

26

27

28

29

30

1 O: Pa naime, čim su pale prve žrtve, kao što sam i ranije rekao, mi smo
2 odlučili, odnosno u skladu sa nekim iskustvima je l', iz nekog... iz nekih
3 ratova, odnosno iz takvih situacija, smo formirali komisiju koja je trebala da
4 utvrdi sve činjenice, odnosno da konstatuje sve zločine koji su se dešavali u
5 određenom momentu.

6 P: Vaše najgore lično iskustvo, dok ste obavljali taj posao, bilo je 26.
7 maja kada se otišli u selo Kasatići, zar ne? Da li sam u pravu, gospodine
8 Banduka? Vidim da klimate glavom.

9 O: Da.

10 P: Hvala.

11 O: Da.

12 P: To selo je napadnuto prethodnog dana i 26-oro meštana iz sela je
13 ubijeno?

14 O: Moram malo ispravku. Nisu to bili sve mještani. Selo se... selo je
15 bilo mješovitog... mješovitog sastava i kao što sam govorio u onom prvom danu,
16 na neki način se podijelilo. U jednom dijelu su bili većinski Srbi, u jednom su
17 bili većinski Muslimani. Kao što sam i rekao, napad je bio opšti, u blizini tog
18 sela nalazila se je kasarna, odnosno nalazile su se već nekakve linije. Ukupno
19 je poginulo 25, što boraca, odnosno branilaca teritorije, a poginulo je pet...
20 pet mještana civila.

21 P: A Vi ste videli tela nekih ili svih tih civila, je li tako?

22 O: Da.

23 P: Oni su bili iz porodice Milošević?

24 O: Da.

25

26

27

28

29

30

1 P: A dva starija člana porodice, preko 60 godina stari, su ubijeni na
2 pragovima kuće?

3 O: Da. Ako mogu da opišem, kratko ću.

4 P: Izvolite.

5 O: Naime ja sa... mada je bila nepotpuna tada komisija iz straha. Bila
6 je jedna tu... trebala je da bude jedna žena, medicinska sestra, jedan doktor,
7 još jedan pravnik. Međutim, većina njih iz straha nije prisustvovala. Po
8 saznanju da se desio zločin i da su Muslimani, ovaj... prodrli u... u taj dio
9 sela u kome... u kome su ovi izginuli, mi smo pažljivo došli do lica mjesta i
10 zatekli smo taj prizor u dvorištu porodične kuće. Na jednom mjestu na nekom
11 prostoru, kao, možda veličine ove sudnice, toliko je dvorište bilo, zatekli smo
12 četiri tijela. Od toga, bračni par Dejan Milošević i Jovanka koji su bili stara
13 lica, zatim njihov sin Aco koji je bio otprilike nekih, tu nekih... moj je
14 vršnjak, nekih 40-ak godina. I četvrti je bio Srđan Milošević, njihov bliski
15 rođak koji je uz to bio i... dijelom i retardiran, naime nije vidio.

16 Njih četvero su ostali u tom dijelu sela. I znači, vojska koja je
17 naišla, odnosno muslimanske snage koje su naišle spalile su i pobile su njih
18 četvero. Sjećam se iz..., ovaj... izuzetno mi je ostao naravno taj... ta scena
19 pred očima. I sad je... i sad kao da je vidim. Baba je bila ustrijeljena s leđa,
20 Dejan je ležao na leđima i mali Srđan koji je bio pogođen, bile su mu
21 pantole...pantalone raskrojene u predjelu genitalija, a Aco je lega... ležao,
22 ovako je držao ruke.

23 G. HARMON: [simultani prevod] Oprostite, časni Sude. Ja imam prigovor na
24 ovo. Ponovo se vraćamo na pitanje *tu quoque* i kao što moj uvaženi kolega zna,
25 relevantnost ove informacije, naročito ovako detaljne - ne razumijem u čemu je
26 ta relevantnost.

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Josse, gospodine Harmon, ja
2 sam shvatio da ovo svedočenje ne izvodi se u kontekstu *tu quoque*. A istovremeno,
3 gospodin Josse, ukoliko pogledamo odgovore i detalje tih odgovora koje daje
4 svedok, naravno trebalo bi imati u vidu kontekst koji nije opisan u detalje.
5 Dakle, opisujemo samo gro plan u detalje.

6 G. JOSSE: [simultani prevod] Prihvatam Vaš prigovor, časni Sude.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Možete nastaviti. Naravno, mi razumemo
8 iskaz ovog svedoka. Dešavale su se surove stvari i to na način iz koga se moglo
9 zaključiti da je postojala određena sličnost - ne poredim sada u kvantitativnom
10 smislu - dakle sličnost gde su Srbi bili žrtve zverstava.

11 G. JOSSE: [simultani prevod]

12 P: Pa pređimo onda na jednu drugu temu, jednu opštiju temu, gospodine
13 Banduka, naime o snabdevanju vodom u Hadžićima. Hoćete li reći Sudskom veću
14 nešto o tome?

15 O: Pa da Vam kažem: odmah po izbijanju, znači, ratnih sukoba koje sam
16 ranije opisao, Hadžići su najvećim dijelom ostali bez vode. Naime, Hadžići su se
17 prije rata snabdijevali sa nekoliko izvora... izvorišta, mislim četiri, pet.
18 Većina tih izvorišta su bila, s obzirom da su Hadžići u kotlini i da su to bile
19 izvorske vode, bile su na dijelovima koje su kontrolisale muslimanske snage -
20 izuzev jednog izvora koji snabdijevao Tehnički remontni zavod kao jedno veliko
21 preduzeće. Znači, taj vod je samo imao... imao vode i određeni dijelovi grada
22 koji su bili preko rijeke, odnosno manji dio grada.

23 Sav... sav ostali teritorij opštine Hadžići je znači odmah ostao bez
24 vode jer su Muslimani zatvorili dotok vode s obzirom da su izvorišta i

25

26

27

28

29

30

1 rezervoari bili na njihovoj strani. I tako je bilo skoro cijeli rat.

2 P: A kako i kada je ponovo obnovljeno snabdevanje vodom?

3 O: Snabdijevanje vodom... S obzirom da je bilo pokušaja da se, bez
4 obzira što su bili ratne, je li, prilike, 1993. je bio jedan pokušaj, odnosno
5 bio je susret posredstvom UNHCR-a i snaga UNPROFOR-a. Susrele su se muslimanska
6 i srpska strana, odnosno predstavnici, i tada je dogovorena nekakva razmjena
7 civila, znači prelazak omogućen s jedne na drugu stranu. I kroz to je bio
8 dogovor da se, ovaj... omogući snabdijevanje vodom i strujom. Voda je puštena
9 samo mislim jedan ili dva dana i ponovo... ponovo je zatvorena tako da smo mi
10 1994. godine izvršili iskop, odnosno četiri bušotine smo napravili podzemne uz
11 pomoć engleske humanitarne organizacije za prekomorske zemlje ODA i našim
12 sredstvima izbušili smo četiri bunara i tada smo uspjeli da riješimo tek
13 snabdijevanje stanovništva vodom. A dotle se stalno, kao što sam rekao,
14 snabdijevalo kroz cisterne i... i druge vrste tehničke vode.

15 P: A mislim da je i jedan ministar u britanskoj vladi došao da poseti
16 taj konkretni...

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Josse, da li zaista moramo da
18 ulazimo u te detalje? Ja razumem da svedok želi da nam da kontekst i informaciju
19 u vezi sa snabdevanjem vodom koje je bilo pod kontrolom Muslimana i da su oni to
20 manipulirali na štetu srpskog stanovništva, ali ako ulazimo u detalje, da li se
21 radilo britanskom ili francuskom ili portugalskom ministru, da li je bilo nekih
22 pregovora u međuvremenu koji nisu uspjeli, da li Vi od Sudskog veća očekujete da
23 mi utvrđujemo čija je to bila greška? Jasno je da ovaj svedok, po onome kako se
24
25
26
27
28
29
30

1 seća, govori o nepravničnom tretmanu Srba od strane Muslimana i njihovim
2 manipulisanjem vodom. To daje delimičnu sliku o kontekstu cele situacije.
3 Međutim, mene stvarno interesuje da li je potrebno da dalje ulazimo u detalje
4 jer svaki novi podatak će zahtevati da se to dalje razjasni i tako dalje.

5 Prema tome, za sada, molim Vas da ostanemo na tome. Nisam hteo da Vas
6 prekidam kada ste pominjali britanskog ministra. Nije mi to bila namera, ali to
7 zaista nije relevantno. Ako Vi smatrate da jeste, recite, ali mislim da bi
8 trebalo da se pređe na drugu temu.

9 G. JOSSE: [simultani prevod] Ne, časni Sude. Samo da kažem, ako Vi u
10 načelu stavljate taj prigovor, ja ću uvek kada date takav prigovor, ja ću uvek
11 preći na nešto drugo, odnosno nastaviti dalje. Međutim, Vi znate da ja vrlo
12 retko kada insistiram da ostanem na svojoj poziciji. Prema tome, ja ću
13 nastaviti.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Josse, možda je to također eto
15 poziv Vama da malo razmislite o informaciji i da vidite šta je o tome gospodin
16 Harmon rekao, da želi da prikaže to, to i to. Naime, ukratko samo opišite kakav
17 je kontekst.

18 G. JOSSE: [simultani prevod] Razumem.

19 P: Gospodine svedoče, da li ste Vi postali predsednik Izvršnog odbora
20 Hadžići?

21 O: Da.

22 P: Kada?

23 O: 26. mislim da je decembra bila Skupština 1992. i otprilike od 1.

24

25

26

27

28

29

30

1 januara 1993. sam obavljao tu funkciju, sve do kraja... do kraja rata.

2 P: Hvala. A sada Vas molim da pogledate ovaj dokument.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Je li to novi dokument?

4 G. JOSSE: [simultani prevod] Ne, to je dokument varijanta A i B.

5 P: Imali ste prilike da pročitate ovaj dokument. Je li tako?

6 O: Ne.

7 P: A da li ste ga već videli?

8 O: Ne.

9 G. HARMON: [simultani prevod] Časni Sude, oprostite, ponovo ulazimo u
10 svedočenje koje nije bilo navedeno u pregledu po pravilu 65ter.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Josse, da li je to... ili ćete
12 Vi smatrati da je ovo pak pravilo običajnog prava da se dokument A i B predočava
13 svakom svedoku?

14 G. JOSSE: [simultani prevod] Da, ja ću to svakom svedoku predočiti.

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] To se često dešava i to ne traje previše
16 dugo.

17 G. HARMON: [simultani prevod] Ja to razumijem, časni Sude, ali s obzirom
18 na činjenice kojima je ovaj svedok trebao da svedoči i na 65ter...

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da ili ne?

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. HARMON: [simultani prevod] Pa trebalo bi da se to da i tužiocu.

2 SUDIJA ORIE: /nedostaje simultani prevod/

3 G. JOSSE: [simultani prevod]

4 P: Svedoče, možete li nam pomoći, da li možete bilo kakav komentar ili
5 bilo šta da kažete o tom dokumentu?

6 O: Ma nemam. Nemam šta da komentarišem, vidim da je dokument, je li,
7 kol'ko vidim, 19. decembar 1991., a dole vidim na kraju krizni štab. Nemam...
8 zaista mi je ovo novo, da... da... da je krizni štab tada bio. Otkud krizni štab
9 u decembru? Nije mi jasno.

10 P: Možete mi ga vratiti. Hvala.

11 Koliko je Vama poznato, da li je gospodin Krajišnik dolazio u Hadžiće
12 1992. godine?

13 O: Kol'ko je meni poznato - nije.

14 P: A da li ste Vi imali bilo kakva posla sa gospodinom Krajišnikom u
15 toku 1992. godine?

16 O: Pa u toku 1992. godine ja i još jedan član kriznog štaba, gospodin
17 Lubura, mislim da je bio mjesec juni, bili smo u posjeti ranjenicima u bolnici
18 na Sokocu i na Palama i tada smo svratili u... u zgradu gdje su sjedili gospoda
19 iz Predsjedništva. I tada smo se susreli odvojeno malo sa Biljanom Plavšić i sa
20 gospodinom Krajišnikom.

21 P: I šta se dogodilo na tom sastanu sa gospodinom Krajišnikom? O čemu se
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 govoriло i koji je bio cilj?

2 O: Pa već sam rekao. Mi... mi smo već išli kao nekakvi predstavnici da
3 obiđemo naše ranjenike kojih je bilo mnogo tada. Jednostavno smo iskoristili tu
4 priliku da se svratimo, da se eto tako informišemo oko nekih, je l', opšteg
5 nekog stanja i da eto popričamo o svim stvarima, odnosno o onome šta se dešava u
6 Hadžićima, u kakvoj smo situaciji, kako živimo, kako nam je i tako dalje. Bile
7 su to jedan /sic/, kako bi rekao, onako ljudski razgovor između posebno nas koji
8 smo živjeli u tom dijelu, odnosno boravili dijelu Hadžića. To se inače zvalo u
9 žargonu Sarajevsko polje. To su opštine Hadžići, Ilijaš, Vogošća, Railovac i
10 Ilidža. I mi smo bili na jedan određen način odsječeni od ostalog dijela
11 Republike Srpske. Znači, nismo imali nikakvu pravu komunikaciju, nego da bismo
12 došli do Pala morali smo da idemo seoskim, šumskim putevima pod... koji su bili
13 pod stalnom, je li, vatrom.

14 Znači, dolazili smo sa jednog dijela koji je bio kao u grotlu, kao u
15 kazanu, a svratili smo... Sem toga, gospodin Krajišnik je sa tih prostora, pa
16 smo - kako bi rekao - ljudski je bilo da jedni druge posjetimo i da
17 porazgovaramo kao što bi, kao što inače ljudi razgovaraju, je l'.

18 P: Na kraju bih hteo da Vas pitam ovo: Vi ste već rekli Sudskom veću da
19 ste Hadžiće napustili nakon Daytonskih sporazuma. Je li tako?

20 O: Da.

21 P: A po Vašem poimanju, koji je bio stav gospodina Krajišnika u to vreme
22 u vezi sa tim da li Srbi treba da napuste područje Sarajeva nakon Daytonskih
23 sporazuma?

24 O: Moje lično ubjeđenje da je gospodin Krajišnik iskreno želio i
25 nastojao i trudio se koliko su, je l', njegove nadležnosti i moći dozvoljavale

26

27

28

29

30

1 da ostanemo u Hadžićima, da ne odlazimo.

2 P: A na koji način se to manifestovalo, ako se uopće manifestovalo?

3 Drugim rečima, zbog čega to kažete?

4 O: Pa mi u to vrijeme, eto ja imam neku je l' sreću ili nesreću da
5 svjedočim danas na današnji dan jer je potpisan Daytonski mirovni sporazum, iako
6 mi nismo imali struje tada u Hadžićima nego smo tek sutradan saznali šta se
7 desilo u Daytonu. Posle toga smo se češće sastajali i sa rukovodstvom i Vladom i
8 gospodinom Krajišnikom. Obično su ti sastanci održavani u Vogošći gdje je se
9 analizirala ta, je l', situacija i na svim tim sastancima gospodin Krajišnik je
10 bio na toj liniji da trebamo ostajat, da ne treba ljudi da odlaze. Čak su na tim
11 sastancima doneseni određeni zaključci. Čak su se i policijski punktovi
12 uspostavljali na neki način da se spriječi odlazak. Ne mislim baš u nekom
13 fizičkom smislu, ali u... u nekom smislu stihije i... i... i tako dalje.

14 Znaće već, u takvim... u takvim situacijama da se svakakve stvari ružne
15 dešavaju i tako dalje. Znači, svi njegovi napori bili su u tom pravcu, odnosno
16 konkretno ću već i dodat da je gospodin Krajišnik u tom periodu, znači od
17 Daytona, ne bih se sje... ne bih se mogao sjetiti tačnog datuma, ali do momenta
18 našeg izlaska, odnosno šestoga... do 6. marta da je boravio u Hadžićima i da je
19 bio u dvorani gdje je bilo prisutno možda i tri, četiri hiljade ljudi i da
20 zaista je njegov koncept bio u tom smislu da ostane, međutim ta stihija
21 iseljavanja je već bila uzela maha i bilo je vrlo teško šta učiniti - posebno
22 prvi su počeli da napuštaju Hadžiće ljudi koji su izbjegli u Hadžiće. Mi smo
23 imali u Hadžićima nekih oko 5.000 ljudi iz Zenice koji su... Naime, poznato Vam
24 je da Zenica oko 15.000 Srba se sve iselilo u toku rata iz Zenice. Znači, oni su
25 prvi koji su bili izbjeglice krenuli i onda je to dobilo karakter stihije i
26 teško se moglo šta učiniti.

27

28

29

30

1 G. JOSSE: [simultani prevod] Časni Sude, nemam više pitanja.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Ovo je onda pravi trenutak za
3 pauzu. Sada ćemo napraviti pauzu i nastaviti sa radom u 11 časova.

4 Gospodine Banduka, nakon pauze ispitivat će Vas unakrsno gospodin Harmon
5 koji je zastupnik Tužilaštva.

6 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim ustanite.

7 ... Početak pauze u 10.36h

8 ... Sednica nastavljena u 11.06h

9 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim, ustanite. Izvolite sestii.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pre nego što Vam dam reč, gospodine
11 Harmon, da započnete sa unakrsnim ispitivanjem, da samo pitam da li je rešeno
12 pitanje video snimaka. Naravno, mi smo ih videli, ali možda je sada momenat kada
13 se oni mogu uvesti u dokazni spis kao kontekstualni dokazi. Ima li nešto novo o
14 tome?

15 G. JOSSE: [simultani prevod] Hvala, časni Sude. Ja sam u stvari preko
16 vikenda poslao *e-mail* poruku jednom od Vaših pravnih službenika i samo mogu da
17 kažem Sudu sledeće: mada ja lično nisam video ni jedan od ta dva video snimka,
18 jedan član našeg tima ga jeste video i jedan od njih će možda želeti da uvedemo
19 u spis, a *e-mail* koji sam poslao Vašem pravnom referentu je pitanje ustvari u
20 vezi...

21 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, video sam taj *e-mail*. Prema tome,
22 jako sam dobro razumeo. Vi još uvek hoćete u stvari da utvrdite da li i u kojoj
23 meri bi taj jedan video snimak bio valjan dokument kao dokazni predmet i
24 pretpostavljam da će i gospodin Harmon imati priliku da ga prethodno vidi.

25 G. JOSSE: [simultani prevod] Naravno. Upravo sam hteo da kažem da on još
26 nije imao priliku da ga vidi. Upravo sam to hteo da istaknem.

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, a to znači da kada se svedok vrati
2 kući bit će manje izgleda da se on ponovo pozove ovde da bi se eventualno
3 ispitao u vezi sa nečim šta je na tom video materijalu. Pa bi prema tome možda
4 bilo dobro da pregledate kakav se materijal tu nalazi i ako smatrate da je to
5 dovoljno značajno, onda bi naravno bilo bolje da se to uvede kao kontekstualni
6 dokaz. Međutim, ukoliko se radi stvarno o kontekstu onda bi direktno znanje koje
7 eventualno o tome ima ovaj svedok, onda bismo mogli da se time bavimo na način
8 koji ste Vi predložili.

9 G. JOSSE: [simultani prevod] Časni Sude, ja sam toga svestan. Mislim da,
10 ja sam i dao takve instrukcije ovom članu našeg tima koji je pogledao taj video
11 i pošto sam... Rekavši togu mogu samo još da dodam da preuzimam odgovornost za
12 sve odluke koje on, odnosno mi budemo doneli. I u krajnjoj liniji to jeste moja
13 odluka.

14 Unakrsno ispituje g. Harmon:

15 [Tužilac ispituje putem prevodioca]

16 G. HARMON: [simultani prevod]

17 P: Dobro jutro, gospodine Banduka. Vi ste rekli da ste opštinu Hadžići
18 napustili nakon Daytonu i otišli ste u Bratunac. Je li tako?

19 O: Da.

20 P: I zar niste Vi postali predsednik Predsjedništva u Bratuncu?

21 O: Kojeg Predsjedništva, ne razumijem?

22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 P: Da li ste postali predsednik opštinskog odbora SDS-a, nakon što je
2 Miroslav Deronjić povukao svoju kandidaturu?

3 O: Da.

4 P: Rekli ste ranije da ste u vojsci bili od jula 1992. do decembra
5 1992., a u kojoj ste jedinici služili? Kako se zvala Vaša jedinica?

6 O: To je bio bataljon.

7 P: Kako se zvao taj bataljon?

8 O: 4. bataljon igmanske brigade.

9 P: A kakav ste imali čin?

10 O: Čina nemam.

11 P: Koja su bila Vaša zaduženja?

12 O: Ja sam bio pomoćnik komandanta za moral.

13 P: Recite nam tačno o čemu se tu radi, šta to podrazumeva?

14 O: Pa to podrazumijeva da se pomoćnik komandanta moral brine za
15 mor...moral vojske, pristup, informisanje i tako dalje.

16 P: Vi ste morali da ih informišete, je l' tako, o politici Republike
17 Srpske, morali ste da ih informišete o akcijama koje se planiraju kako bi se
18 obezbedilo da oni izvršavaju ciljeve rukovodstva Republike Srpske. Je li tako?

19 O: Pa da.

20 P: I u tom svojstvu Vi ste imali zadatak da ih informišete na osnovu
21 informacija koje ste Vi primali sa višeg nivoa, o tome koji su strateški ciljevi

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 vojske koje su oni nastojali da realizuju? Je li tako?

2 O: Da Vam kažem: mi... mi smo imali vrlo lošu komunikaciju sa
3 rukovodstvom Republike Srpske. Lošu u tehničkom smislu, mislim, često presječene
4 veze. Rekao sam već, teškim i šumskim putevima smo mogli odlaziti do Pala,
5 odnosno do sjedišta i tako dalje.

6 P: Ja Vas ne pitam o komunikacijama. Na to ćemo preći kada za to dođe
7 vreme. Moje pitanje Vama je bilo: Vi ste morali svoje ljude, ljude u svojoj
8 jedinici, da obaveštavate, odnosno da im prenosite informacije dobijene sa viših
9 nivoa - uključujući i strateške ciljeve koje je vojska nastojala da ostvari. Zar
10 nije to bio deo Vaših zaduženja i odgovornosti?

11 O: To bi bilo tako da smo mi bili vojska u smislu neke vojske,
12 profesionalne, kako ih Vi vidite. Mi smo bili obrambena vojska, vojska koja je
13 branila svoja ognjišta, vojska koja je branila svoje domove i mi smo... o
14 strateškim ciljevima vojska nije ni govorila. Odnosno, ja sam više tu bio
15 zadužen da... da se unese malo morala, malo i reda kod vojske, odnosno da...
16 Kako bih rekao? Kako bi mi to govorili... da podižemo moral.

17 Jer strah je vladao. Mi smo bili u totalnom okruženju. Naši osnovni
18 ciljevi su bili odbrana vlastitih života i odbrana teritorija.

19 P: Da li hoćete da kažete da Vama nisu bili poznati ciljevi 1992. godine
20 političkog rukovodstva Republike Srpske? Je li to Vaš iskaz?

21 O: Ne znam o kojim ciljevima govorite.

22 P: Govorim o ciljevima koji su formulisani, odnosno najavljeni 12. maja
23 1992. godine na Skupštini bosanskih Srba gdje je, odnosno na kojoj je
24 formulisano više ciljeva. Prvi od tih je bio razdvajanje Muslimana od drugih

25

26

27

28

29

30

1 naroda, Muslimana i Hrvata od Srba. Je li Vama nije bio poznat taj cilj,
2 gospodine Banduka?

3 O: Ne.

4 P: Dakle, Vama je bio poznat taj cilj ili pak nije bio poznat?

5 O: Nisu mi poznati ti detalji o kojima govorite.

6 P: Preći ćemo na jednu drugu temu, gospodine Banduka. Da govorimo sada o
7 Savetu za odbranu o kome ste govorili ranije. To je na stranici 28. transkripta.
8 I rekli ste da nakon višepartijskih izbora Hadžići su imali Skupštinu opštine
9 koja je funkcionisala i pomenuli ste grupu koja se zvala Savet za narodnu
10 odbranu i želeo bih da Vam predočim prvi dokazni predmet koji se nalazi u
11 tabulatoru i svežnja dokumenata.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da li je već uvršten u spis?

13 G. HARMON: [simultani prevod] Ne.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Molim onda sekretara.

15 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] To će biti P1001.

16 G. HARMON: [simultani prevod]

17 P: Gospodine Banduka, želeo bih da Vam skrenem pažnju na članove 68 i
18 69. Reč je o isečku iz Zakona o opštenarodnoj odbrani Republike Bosne i
19 Hercegovine. Odnosi se na Savet za narodnu odbranu.

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pre nego što postavite pitanje svedoku,
21 kod mene piše da bi ovo bio dokazni predmet Tužilaštva broj 64. To je jedan
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 složen dokazni predmet sa puno tabulatora. Molim Vas da što pre utvrdite koji je
2 to tabulator iz dokaznog predmeta P64.

3 G. HARMON: [simultani prevod] Svakako.

4 P: Gospodine Banduka, Savet za narodnu odbranu o kojem ste govorili,
5 koji je bio jedini organ koji je funkcionisao do sredine aprila 1992. godine,
6 recite nam da li je to bio organ koji je svoj osnov nalazio u ovom
7 zakonodavstvu? Drugim rečima, da li je Skupština opštine Hadžića obrazovala
8 Savet za narodnu odbranu u skladu sa zakonom, konkretno članom 68?

9 O: Mislim da dok je Sku...Skupština funkcionisala, odnosno kao što sam
10 rekao funkcionisala je do oktobra meseca, odnosno dok su odbornici Srpske
11 demokratske stranke prisustvovali Skupštinama, da taj Savet do tog perioda nije
12 konstituisan. Mislim da je on naknadno konstituisan.

13 P: U redu. Možete ostaviti po strani taj dokazni predmet, gospodine
14 Banduka. Recite nam, sa strane bosanskih Srba, ko je učestvovao u radu Saveta za
15 narodnu odbranu?

16 O: Ne sjećam se.

17 P: Da li je Ratko Radić prisustvovao tim sastancima?

18 O: Moguće je, s obzirom, kao što sam rekao, da je... da taj Savet nije
19 utvrdila Skupština u proceduri koja je bila predviđena ovim zakonom koji ste sad
20 citirali.

21 P: Da li ste Vi ikada prisustvovali ijednom od tih sastanaka Saveta za
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 narodnu odbranu?

2 O: Ne.

3 P: Želeo bih da Vam osvežim sećanje. Da li ste prisustvovali sastanku sa
4 predstavnicima sa muslimanske strane kada je glavna tema razgovora bila podela
5 policijskih snaga i Muslimani su bili stava da policija treba da ostane
6 višeeetnička, a Srbi su insistirali na tome da policija bude podeljena? Da li ste
7 Vi prisustvovali tom sastanku?

8 O: Pa nekim sastancima jesam prisustvovao, a ne sećam se konkretno na...
9 na tom sastanku. Tada je bilo formirano i neko, kol'ko se sjećam, i neko
10 građansko vijeće sastavljeno od raznih ljudi i političkih opcija i tako dalje,
11 na kome se razgovaralo tako o smirivanju situacije, poboljšanju i tako dalje. A
12 da li sam konkretno tom sastanku prisustvovao, ne bih se mogao sjetiti.

13 P: Kada kažete da ste prisustvovali sastancima građanskog veća u kojem
14 je bilo raznih ljudi, da li su ti ljudi bili članovi SDS-a, da li je među njima
15 bilo također i članova SDA?

16 O: Da. I jednih i drugih. Pa sama riječ, građansko nekakvo vijeće govori
17 o predstavnicima svih političkih opcija... odnosno i u...uglednih ljudi, kol'ko
18 se sećam, ljudi koji nisu bili ni u kojoj, na neki način, opciji, nisu bili
19 odbornici, nisu bili ovo il' ono, ali eto... u tom smislu, kako bi to mi na
20 Balkanu rekli - domaćinski sastanak gdje su se sastajali ljudi od ugleda i tako
21 dalje.

22 P: Na koliko takvih sastanaka ste Vi lično bili prisutni, gospodine
23 Banduka?

24 O: Pa ne... ne bih se stvarno mogao sjetiti jer takvi su sastanci
25 naročito u predr... pred neko konfliktno stanje bili... bili su česti, pa i
26 prekidani, pa i nastavljeni, pa... To je bilo jedno vrijeme već opšte jedne

27

28

29

30

1 konfuzije, zaista, da citiram koliko sastanaka sam prisustvovao - ne bih se
2 mogao sjetiti.

3 P: Da porazgovaramo o onome što je bilo rečeno na nekim od tih
4 sastanaka, gospodine Banduka. Da li su predstavnici SDS-a na nekim od tih
5 sastanaka izneli da ne žele da budu deo države Alije Izetbegovića i da žele da
6 se odvoje - ukoliko je to nužno - od Muslimana?

7 O: Ne bih se mogao sjetiti. Ja mogu za sebe reći kad sam prisustvovao da
8 takve riječi nisam nikada izgovorio, a teških riječi je vjerovatno bilo s jedne
9 i druge strane - posebno ono što sam prethodno govorio kada je došlo do
10 nesporazuma oko sast... rezervnog sastava policije.

11 P: Da li je ikad u Vašem prisustvu bilo rečeno da Srbi ne žele da budu
12 deo države na čijem je čelu Alija Izetbegović i ukoliko je potrebno da Srbi žele
13 odcepljenje? Da li je ikad u Vašem prisustvu bilo izrečeno nešto tako?

14 O: Ne sećam se.

15 P: Da li ste Vi ikada čuli da su takve slične reči izrečene pre
16 izbijanja rata i da je to rekao bilo koji politički rukovodilac, bilo to u
17 Hadžićima ili negde drugde?

18 O: Ne sjećam se.

19 P: Da promenimo temu. Tokom iskaza, gospodine Banduka, govorili ste o
20 naoružavanju Muslimana i konkretno rekli ste da Muslimani, a sad se pozivam na
21 stranice 26 i 27 transkripta, rekli ste da su se u suštini Muslimani naoružali
22 tako da su ušli u objekat u Žunovnici, ukrali oružje i da su se u suštini tako
23 naoružali. Da li se sjećate da ste to izjavili?

24 O: Sjećam se. To je samo jedan od načina naoružavanja bio. To sam rekao
25
26
27
28
29
30

1 kada smo govorili o kasarni Žunovnica.

2 P: Da govorimo sada o tome kako su se Srbi u Vašoj opštini naoružali i
3 kako su se Srbi u susednim opštinama: Ilidži, Ilijašu i drugim opštinama
4 naoružavali. Oni su se naoružali, gospodine Banduka, pre izbivanja rata u
5 Hadžićima tako što im je JNA i Vaša stranka SDS pomogla u tome. Nije li tako,
6 gospodine Banduka?

7 O: Nije mi poznato.

8 P: U redu.

9 O: SDS nije raspolagao oružjem. Kako će SDS naoružavati? Jeste to sad
10 rekli kao da smo mi imali skladište oružja pa naoružavali? Odakle nam to?

11 P: Pogledajmo sledeći dokazni predmet.

12 G. HARMON: [simultani prevod] To je dokazni predmet koji se nalazi u
13 tabulator 2, P51.

14 P: Molim Vas, gospodine Banduka, da pogledate ove dokumente, ja ću Vas
15 uputiti na pojedine delove dokumenta.

16 Gospodine Banduka, da Vam kažem da je ovo dokument koji je vojna tajna,
17 strogo poverljiv, i reč je o zaključcima iz marta 1992. godine o situaciji u 2.
18 vojnoj oblasti. Autor ovog dokumenta je general Kukanjac. I želeo bih da Vam
19 skrenem pažnju na četvrtu stranicu verzije na B/H/S-u, paragraf 5, to je pri
20 dnu: "Dobrovoljačke jedinice u zoni 2. vojne oblasti...".

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. HARMON: [simultani prevod] To je na 5 stranici verzije na engleskom,
2 časni Sude, pri dnu stranice.

3 Dakle stranica 4 verzije na B/H/S-u, i stranica 5 verzije na engleskom.

4 P: Molim Vas da pročitate paragraf G. To je na 5. stranici, gospodine
5 Banduka.

6 Ovaj izveštaj, gospodine Banduka, reč je o strogo poverljivom izveštaju
7 koji je sačinio gospodin Kukanjac, odnosi se na dobrovoljačke jedinice iz
8 njegove oblasti koje su obrazovane u bataljone, čete, odrede i kaže se da je
9 ukupno bilo 69.189 ljudi u njima. I pogledajte polje F Vašeg dokumenta, vidjet
10 ćete da je komanda JNA dostavila 51.900 komada oružja, a da je SDS-u dostavila
11 17.298 komada oružja.

12 Dakle, gospodine Banduka, to je ono što se dešavalo na teritoriji Vaše
13 opštine. Dakle, JNA je imala magacine s oružjem i SDS i JNA su Srbima u Vašoj
14 opštini dostavili oružje pre izbijanje sukoba. Nije li to tačno?

15 O: Ovdje ne vidim našu opštinu. Gdje ste vidli našu... našu opštinu.
16 Ovdje vidim Kalinovik, Foča, Čajniće i Goražde. Dalje, vidim ovde, u Sarajevo
17 dosad podeljeno 300 automatskih pušaka penzionisanim oficirima.

18 P: Pogledajmo sledeći dokument onda. Molim da se svedok uputi na
19 tabulator 4. Potrebno je da se dokument uvrsti u spis.

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Tabulator 5 /u engleskom transkriptu:

21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 "4"/ još uvek nije uvršten u spis.

2 G. HARMON: [simultani prevod] Da. Upravo zato i tražim da mu se da
3 dokazni broj. Oprostite, zapravo mislim na tabulator 3.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Budući da je greškom tabulatoru 1 dat
5 broj 1001, a već je bio uvršten, zapravo, u spis, sada će tabulator 4... odnosno
6 tabulator 3, da rekli ste tabulator 3...

7 G. SEKRETAR: [simultani prevod] To je sada dokazni predmet D1001.

8 G. HARMON: [simultani prevod] Želeo bih da Vam skrenem pažnju, časni
9 Sude, na sledeće: da uporedite ovaj dokument jer videćete pri kraju kolumne sa
10 desne strane piše ukupno 69.198 što se poklapa sa izveštajem generala Kukanjca.
11 A to je broj koji on navodi u paragrafu B svog izveštaja. I onda ćete videti pri
12 dnu da je rukom napisano pa precrtano, a u verziji na engleskom kada uporedite
13 ono što je precrtano - to možete uporediti sa paragrafom G i po nama ovo je
14 jedan od priloga izveštaja generala Kukanjca.

15 P: Gospodine Banduka, pogledajte dokazni predmet Tužilaštva 1001. U
16 paragrafu 9 videćete da je navedena brojka od 1.500 ljudi. To je dokazni predmet
17 Tužilaštva 1001. Da li vidite tu brojku?

18 O: Gdje Vam je?

19 P: To je stavka 9. Videćete da piše Hadžići i zatim brojka 1.500. Da

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 li Vam to osvežava sećanje, gospodine Banduka, o Srbima iz Vaše opštine kojima
2 je dato oružje; kojima je JNA i SDS dala oružje?

3 O: Ja gospodina Kukanjca nikada nisam vidio u životu, niti sam ikada bio
4 sa njim. Jednostavno, nisam imao priliku i mene ova... Ne znam šta je ovo, šta
5 govori Vam ova brojka, 1.500 ljudi, ne razumijem uopšte šta... šta je... šta je
6 suština. Odnosno, iz ovoga, iz ovog akta ne vidim, samo vidim opština, ljudi.
7 Redni broj 9, Hadžići 1.500.

8 P: Gospodine Banduka, odakle su Srbi pre rata dobili oružje? Kako su
9 Srbi, gde su Srbi iz Vaše opštine pre rata dobili oružje?

10 O: Prvo kroz rezervnu policiju. Tko god je otišao u rezervnu policiju
11 dobio je oružje. Tko je god bio rezervista JNA dobio je oružje. Tko god je bio
12 pripadnik Teritorijalne odbrane dobio je oružje.

13 P: Oružje Teritorijalne odbrane trebalo je da se vrati JNA na osnovu
14 jednog pređašnjeg naređenja koje je izdato na nivou Republike. Nije li to tačno?

15 O: Da.

16 P: Ukoliko je dakle oružje Teritorijalne odbrane vraćeno JNA, da li to
17 znači da je JNA dostavljala oružje Srbima koji su bili Teritorijalnoj odbrani
18 pre izbijanja rata?

19 O: Pa dok je bio u Teritorijalnoj odbrani valjda je bio i dobio oružje.

20 P: Poslušajte moje pitanje, gospodine Banduka. Pripadnici Teritorijalne
21 odbrane su morali da vrate svoje oružje u skladu sa naređenjem koje je izdato na
22 nivou Republike. Nije li to tačno?

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Vjerovatno.

2 P: Vama to nije poznato? Kažete: "Verovatno." Čini se da oklevate. Vi ne
3 znate o tome?

4 O: Znam da je postojala ta naredba da se oružje, da li se radi o oružju
5 koje su dužili pojedini pripadnici ili se radilo o višku naoružanja, da je
6 stavljeno pod kontrolu JNA. Toga se sjećam. Ali mislim, ovi detalji, ja...
7 Postavljate pitanje kao da sam ja bio u... u... u JNA ili u štabu nekom pa da
8 sve te detalje poznajem. Odakle ću ih poznavati?

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Banduka, ukoliko Vam nešto
10 nije poznato onda nam tako i recite. Premda, gospodin Harmon može da proveriti Vaš
11 odgovor o tome da li to zaista niste znali ili ne, mi ćemo prihvatiti da Vi ne
12 znate o tome.

13 Izvolite nastaviti, gospodine Harmon.

14 No pre nego što to učinite, molim da obavestite Pretresno veće, jer
15 naime... nešto mi nije jasno ovo u vezi dokaznog predmeta 1001. Čini se da imamo
16 dva spiska koja su takoreći istovetna, ali imaju različite ERN brojeve. Rukopis
17 nije baš istovetan. Ako pogledate broj 25 pri vrhu, videt ćete da je to nešto
18 drugačije, a ovi odštampani delovi čini se da su istovetni. Deo rukopisa u
19 prvom, pri dnu je nestao, a imamo prevod toga u kome čini se da se prenosi samo
20 ono iz jednog od dokumenata jer pri dnu u oba dokumenta imamo nešto u rukopisu,
21 ali u jednom prevodu se ništa ne govori o tom što piše pri dnu. Dakle, zašto
22 imamo dva takoreći istovetna primerka pred sobom?

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. HARMON: [simultani prevod] Ovaj prvi primerak koji imate bez prevoda
2 je zapravo dokument koji nije preveden.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, ali mi imamo dva prevoda. Da
4 pogledamo. Tabulator 3, pri dnu prve stranice piše "1 od 5", a na drugoj piše "2
5 od 5" i ništa što je u rukopisu pri dnu nije prevedeno.

6 Zatim prelazimo na 3. stranicu od 5. Prevodi na engleskom imaju isti ERN
7 broj, zatim imamo 4. od 5 stranica gde pri dnu imamo onaj deo teksta koji je
8 precrtan koji je u rukopisu. I zatim, na 5. stranici nema ništa. Dakle, dva
9 originala nisu apsolutno istovetna, ali oba imaju rukopis pri dnu. Ovaj drugi
10 čini se potpunijim jer čini se da u fotokopiji se vidi malo i ovaj desni deo
11 stranice, a konstatujem da na stranici 25 rukopis pri vrhu nije istovetan sa
12 onim drugim originalom.

13 Dakle, nije mi ovo baš jasno. Možete li to, molim Vas, rešiti, pogledati
14 o čemu se radi i obavestiti nas nakon sledeće pauze.

15 G. HARMON: [simultani prevod] Svakako ću to učiniti.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Odakle to potiče?

17 G. HARMON: [simultani prevod] Ovo je zbirka dokumenata iz Sarajeva,
18 kancelarija 2. vojne oblasti.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dakle, na temelju sličnosti u broju koji
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 je naveden, ovih 69.198 i broj koji je pomenut u izveštaju Kukanjac...

2 G. HARMON: [simultani prevod] Da, a tekst pri dnu odnosi se...

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] ... i 300 za Sarajevo.

4 G. HARMON: [simultani prevod] ...odnosi se na (g). Po našem mišljenju,
5 ovo je jedan od dokumenata koji je bio priložen.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da budem iskren, nisam pogledao stranicu
7 11 jer kod mene je posljednja stranica 10. No, prilozi na 10. stranici, tu piše:
8 1, 2 i broj 3, zatim tekst i karta. Dakle, ovo je jedan od priloga izveštaju,
9 zar ne?

10 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Oprostite, ali brojevi koji stoje uz
11 gradove u verziji koja je prevedena ne odgovaraju originalu baš u potpunosti. Da
12 li to znači da je došlo do greške u prevodu? Na primer 58, Čelinac, a u verziji
13 u prevodu je to pod brojem 57, i tako dalje.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da li postoji mogućnost da postoje dva
15 broja 12?

16 G. HARMON: [simultani prevod] Dopustite mi da razrešim ove misterije

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 koje postoje u vezi ovog dokumenta.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] A u drugom prevodu imate pod 12
3 Kalinovic i Konjić, a u originalu imamo samo jedan broj 12. Tako da je moguće da
4 je tako došlo do greške.

5 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Oprostite, no da li je to dokument
6 na temelju kojeg su izneti zaključci onog izveštaja "vojna tajna" koji ste nam
7 predočili?

8 G. HARMON: [simultani prevod] Dokument koji je dat u potporu zaključaka
9 koje sam predočio nalazi se u tekstu dokaznog predmeta Tužilaštva 51, negde u
10 paragrafu 5 dokumenta.

11 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Hvala.

12 G. HARMON: [simultani prevod]

13 P: Gospodine Banduka, da Vam predočim sledeći dokazni dokument. To je
14 dokument u tabulatoru 4. Potrebno je da se uvrsti u spis.

15 G. HARMON: [simultani prevod] Molim da se dodeli dokazni broj.

16 SEKRETAR: [simultani prevod] Tabulator 4 će biti P1002.

17 G. HARMON: [simultani prevod]

18 P: Gospodine Banduka, P1002 je dokument u rukopisu od 4. novembra,
19 odnosno 11. aprila 1992. godine i tu se navodi spisak osoba i u vrhu se navodi
20 savetodavni organ srpske Skupštine opštine Hadžići i Vaše ime stoji pod brojem
21 12, a pod brojem 19 stoji čovek po imenu T. Glavaš. Da li ovaj spisak tačno
22 prikazuje spisak članova savetodavnog organa Skupštine opštine Hadžići?

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Da.

2 P: Ako sada pogledate posljednju stranicu na B/H/S-u, to je broj
3 Y0045809, taj broj se nalazi u vrhu. Tu vidimo Vaše ime.

4 G. HARMON: [simultani prevod] Časni Sude, Vas ću uputiti na dno druge
5 stranice u engleskoj verziji.

6 P: Dakle, gospodine Banduka, po ovom dokumentu od 11. aprila 1992.
7 godine Vi kažete: "Već postoji vojno organizovanje jedinica srpske TO i postoji
8 saradnja sa jedinicama...", zatim se taj deo ne vidi. Vidite li to?

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Harmon, pre nego što nastavimo
10 hteo bih da budete vrlo precizni prilikom postavljanja ovih pitanja svedoku.
11 Ovaj svedok zove se, po njegovom iskazu, Vidomir Banduka. Je li tako? A na
12 spisku onih koji prisustvuju ja vidim Veljka Banduku pod brojem 2 i vidim Vido
13 Banduka pod brojem 12.

14 G. HARMON: [simultani prevod] U pravu ste, časni Sude. Priznajem da je
15 došlo do greške s moje strane. Prema tome, da postavim pitanje na drugi način.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, ali budite vrlo precizni jer bi bilo
17 nekorektno i prema optuženom i prema svedoku da postavite pitanje koje ste
18 postavili.

19 G. HARMON: [simultani prevod]

20 P: Gospodine Banduka, Veljko Banduka tvrdi u ovom dokumentu da je srpski
21 TO već organizovan u vojne jedinice i da postoji saradnja sa jedinicama. Šta nam
22 Vi možete reći o organizovanju srpskog TO-a i to o organizovanju u jedinice 11.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 aprila 1992. godine?

2 O: Pa ovo što govori gospodin Veljko Banduka, to je sasvim drugi čovjek.
3 Samo da pojasnim, ovo. Ja sam Banduka Vidomir, a skraćeno me tako svi su zvali
4 Vido. Pa je... negdje se pojavljuje Vido, negdje se pojavljuje... negdje se
5 pojavljuje Vidomir. Veljko Banduka je bio rezervni oficir, odnosno rezervista -
6 kako se to, je l', prije rata govorilo - rezervista JNA. I... smo kao što sam
7 ranije i rekao na sjednici od 11. aprila kada smo donijeli odluku o
8 konstituisanju Skupštine donijeli jedan i od zaključaka, da ga ne ponavljam, da
9 se organizuje srpska Teritorijalna odbrana.

10 A šta Veljko Banduka pod ovim podrazumijeva, da već postoje organizovane
11 jedinice srpske TO - ne mogu ja to komentarisati.

12 P: Idemo onda dalje, gospodine Banduka, da razgovaramo o pitanju
13 naoružavanja srpskog naroda u Vašoj opštini i u susjednim opštinama.

14 G. HARMON: [simultani prevod] Pogledajmo sledeći dokument, časni Sude,
15 to je pod oznakom 5 - već se nalazi u dokaznom spisu. To je pod tabulatorom 4
16 pre... svedočenja Nielssena i također dokazni predmet Tužilaštva 825, 5.
17 tabulator.

18 P: Gospodine Banduka, ovo je dokument koji nosi datum 20. septembar
19 1993. godine. Upućen je Ministarstvu unutrašnjih poslova Republike Srpske.
20 Upućen je iz Stanice javne bezbednosti Ilidža, a autor je Tihomir Glavaš koji je
21 - ako se ne varam - isti gospodin Glavaš koji se nalazio i u savetodavnom odboru
22 hadžičke Skupštine, opštinske Skupštine. Je li tako?

23 O: Da.

24 P: Molim Vas, gospodine Banduka, da sada pogledate drugu stranicu B/H/S

25

26

27

28

29

30

1 verzije, 2. potpuni pasus koji počinje rečima: "Početkom 1991. godine ...".

2 G. HARMON: [simultani prevod] A, časni Sude, Vi možete pogledati dno
3 druge stranice engleske verzije, 1. pasus.

4 P: Gospodine Banduka, u ovom dokumentu, budite ljubazni pa pročitajte
5 taj pasus sami, ovaj koji počinje: "Početkom 1991. godine...", i sledeći: "Dana
6 5.3.1992...".

7 Gospodine Banduka, ovaj dokument od gospodina Glavaša kaže da je
8 početkom 1991. godine shvatilo se da je rat opcija za ostvarivanje nacionalnih
9 interesa i da bi se pripremili za to preduzete su intenzivne aktivnosti kako bi
10 se naoružali građani srpske nacionalnosti, a oružje je prebacivano sa raznih
11 lokacija, uključujući Hadžiće i kasarne JNA. A u sledećem pasusu se također
12 pominje magacin MUP-a u Donjem potoku - u engleskom piše greškom: "Dugi potok" -
13 koji je bio blokiran i izvršena je raspodela oružja srpskom narodu.

14 Da li Vas to sad podseća, da li Vam pomaže da se prisetite kako je
15 srpski narod primio oružje, odnosno dobio oružje u Vašoj opštini pre početka
16 rata?

17 O: Pa vidite, ovo je - kako ga zovete - izveštaj, informacija je l',
18 koju je pisao policajac. Ja nisam policajac i nisam se bavio i ne ulazim u to
19 šta policija kaže i šta je radila. Ja nisam imao priliku bog zna da... da... da
20 da ja imam informaciju o tome šta policija radi.

21 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Banduka, postavljeno Vam je
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 pitanje da li ste kada ste pročitali ovaj deo, se podsetili nekih stvari. To
2 znači da nakon što ste pročitali taj deo, da li ste se prisetili nečega čega se
3 ranije niste sećali. U ovom trenutku nitko nije od Vas tražio da komentarišete o
4 tome šta znate o policijskim izveštajima. Pošto ste ovo pročitali, da li to na
5 bilo koji način menja nešto što ste već ranije rekli o toj istoj stvari?

6 SVEDOK: Ne.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Harmon, možete nastaviti.

8 G. HARMON: [simultani prevod]

9 P: Gospodine Banduka, da ostanemo kod istog dokumenta, pogledajte molim
10 Vas 6. stranicu verzije na B/H/S-u.

11 G. HARMON: [simultani prevod] Časni Sude, to je u engleskoj verziji 4.
12 stranica.

13 P: Gospodine Banduka, tu se pojavljuje niz imena: Kovač Tomislav...
14 Pročitajte, molim Vas, na kratko ovaj rezime o gospodinu Kovaču. Pa zatim,
15 također pod brojem 8, Samardžija Sreto i Radoslav Tomić pod brojem 11.

16 Pročitajte te kratke izvode, molim Vas.

17 Vidite li ta imena na dokumentu?

18 G. HARMON: [simultani prevod] Možda bi sudski službenik mogao da pomogne
19 gospodinu svedoku da pronađe to. Dakle, da ponovim, na 6. stranici Kovač
20 Tomislav, zatim na sledećoj stranici Sreto Samardžija i pod brojem 11, Radoslav
21 Tomić na 8. stranici.

22 P: Da li poznajete Tomislava Kovača?

23 O: Da.

24 P: On je postao ministar unutrašnjih poslova?

25 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Harmon, Vi ste zamolili
26
27
28
29
30

1 svedoka da pročita rezime 1, 8, 11.

2 Zamolio bih Vas najpre da proverite da li je svjedok već imao prilike da
3 to pročita.

4 G. HARMON: [simultani prevod] Da.

5 P: Gospodine svedoče, da li ste pročitali sada to po tačkama 1, 8, 11?

6 O: 1, 8... Pročitao sam kad je u pitanju Tomislav Kovač, a ove ljude ne
7 poznam. Od svih ovih samo sam poznavao Tomislava Kovača. Zato što...

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pa najpre ste zamoljeni da pročitate to.
9 Prema tome, molim Vas, pročitajte i ovaj izvod o Samardžiji Sreti i o Radoslavu
10 Tomiću.

11 SVEDOK: Pročitao sam.

12 G. HARMON: [simultani prevod]

13 P: Svi ovi kratki pregledi o svakom od ovih ljudi govori ukratko o
14 njihovom radu, poslu na naoružavanju srpskog naroda. Vi ste rekli da ste
15 poznavali gospodina Kovača. Da li ste sa njim bili u kontaktu u toku 1992.
16 godine?

17 O: Ne.

18 P: Da li bilo šta u ovim kratkim pregledima Vam pomaže da se prisettite
19 kako je teklo naoružavanje srpskog naroda u opštini Hadžići u toku 1992. godine?

20 O: Kovač Tomislav nije živio na području opštine Hadžići. I ova druga
21 dva lica nisu sa opštine Hadžići. Prema tome, ne znam šta mi ono može da...da
22 osvježi sećanje. Samo sam Tomislava Kovača poznavao prije rata, iz studentskih
23 dana.

24 P: Uredu.

25 G. HARMON: [simultani prevod] Ja sam time završio sa ovom temom.

26 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, ali ja samo želim da kažem,
27
28
29
30

1 gospodine Banduka, da čak i ako netko nije živeo u tom kraju, on može zapisati
2 zapažanja svoja koja mogu biti od pomoći u osvežavanju sećanja. Prema tome, više
3 bih voleo da čujem da li to jeste ili nije osvežilo Vašu memoriju, a ne da li je
4 to moglo učiniti.

5 Ali, možete nastaviti, gospodine Harmon.

6 G. HARMON: [simultani prevod] Završio sam sa ovim dokumentom.

7 P: Da promenimo temu i pogledamo Vaš iskaz da je rat počeo u Hadžićima
8 11. maja 1992. godine. To se nalazi na 43 stranici *LiveNote*-a. Tu počinje, časni
9 Sude.

10 Da potpuno budemo jasni, gospodine Banduka, rat u Bosni je već bio
11 započeo pre 11. maja 1992. godine, zar ne?

12 O: Da.

13 P: 31. marta 1992. godine u Bijeljini, Arkan je ušao u Bijeljinu i
14 nasilno proterao Muslimane iz te opštine. Da li Vam je to poznato?

15 O: Pa od Bijeljine do tamo gdje sam ja živio je 200 kilometara. Nije mi
16 to poznato.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Banduka, pitanje je glasilo:
18 "Da li je Vama to bilo poznato?" Ja ponekad znam za stvari koje se dešavaju na
19 udaljenosti od 200 kilometara. Zato Vas molim da odgovarate na pitanja, a logika
20 toga, ako nam bude potrebno daljih informacija, siguran sam da će gospodin
21 Harmon to tražiti od Vas.

22 G. HARMON: [simultani prevod]

23 P: Da li Vam je bilo poznato, gospodine Banduka, dakle, da li ste znali
24 da je 8. aprila Arkan napao Zvornik i da su Muslimani prisilno proterani iz
25 Zvornika?

26

27

28

29

30

1 O: Onoliko koliko smo... koliko sam mogao na televiziji da vidim ta
2 događanja, toliko mi je poznato.

3 P: Da li ste znali da je u aprilu rat već bio počeo u Sarajevu?

4 O: Ja sam u Sarajevo posljednji put ušao 25., mislim 25. aprila.

5 P: Nisam Vas pitao kada ste posljednji put bili u Sarajevu nego da li
6 ste znali da je rat počeo u Sarajevu u aprilu mesecu 1992. godine?

7 O: Pa poznato mi je da je bilo sukoba, sad ne znam šta podrazumijevate
8 pod terminom rat?

9 P: Uredu. A da li ste znali da su pripadnici Stanice javne bezbednosti
10 Hadžići, dakle policijske uprave, da su se oni borili u Ilijašu u aprilu 1992.
11 godine?

12 O: Nije mi poznato.

13 P: A da li ste znali, gospodine Banduka, da se Muslimani teraju iz
14 Ilidže, da se isele iz Ilidže, to je opština koja je bila nekih dvadesetak
15 kilometara od Vas udaljena?

16 O: Pa poznato mi je da su Muslimani 24. aprila napali Ilidžu i da smo...
17 da je bilo poginulih već Srba. Ne znam da su tjerani. Ilidža se otprilike
18 podijelila kao i Hadžići.

19 P: Da se vratimo na ovaj dokument pod brojem 5. Časni Sude, to je
20 dokazni predmet tužioca 825, oznaka 5.

21 Gospodine Banduka, hteo bih da Vam skrenem pažnju na delove dokumenta
22 gospodina Glavaša, na B/H/S-u to je prvi pasus na stranici broj 3.

23 G. HARMON: [simultani prevod] A, časni Sude, za Vas, na engleskoj
24
25
26
27
28
29
30

1 Verziji, to je na 2. stranici, pretposlednji pasus.

2 P: Molim Vas da pročitate taj pasus, gospodine Banduka, koji sam
3 pomenuo.

4 O: Da.

5 P: U tom pasusu stoji da su prinudne mjere preduzete protiv njih...

6 PREVODILAC: Prevodilac napominje da nema taj tekst u originalu pred
7 sobom.

8 G. HARMON: [simultani prevod]

9 P: ... iz raznih razloga dovele do toga da su oni sve više se iseljavali
10 i bežali iz ove opštine.

11 Koje su to represivne mere bile za koje ste Vi znali da se primenjuju
12 prema Muslimanima u opštini do Vaše.

13 O: Pa to je druga opština, otkud ja znam šta je dole bilo.

14 P: Pa pogledajmo onda pasus...

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Harmon, dopustite mi samo
16 nešto da kažem. Vi govorite o pasusu u kome se pominju zarobljeni ili zatočeni
17 Muslimani. Mi smo dosta čuli od ovog svedoka jutros o zatvorima i pritvorima i
18 ostalo je nejasno čemu je služio taj pritvor pa Vas pozivam, a također i
19 gospodina Jossea, da kad god govorite o situaciji u kojoj se radi o pritvoru ili
20 zatočeništvu, da se napravi jasna razlika između toga i ratnih zarobljenika.
21 Dakle, da se pomene o kakvoj vrsti populacije tih zatočenih lica radi. Da li se
22 radi i o ženama i deci jer u protivnom bit će dosta nagađanja o tome da li,
23 našeg nagađanja o pitanjima koje postavlja tužilac odnosno Odbrana i govorimo o
24 potpuno istim stvarima. Dakle, da bismo valjano mogli da procenimo vrednost
25 takvih dokaza treba da znamo o kakvoj se vrsti stanovništva odnosno stanovnika
26
27
28
29
30

1 radilo tu koje su bile, naravno, kog nacionalnog porekla - i to je od velikog
2 značaja.

3 G. HARMON: [simultani prevod] Hvala, časni Sude. Ja nisam dalje hteo o
4 tome da ispitujem. To je iz opštine Ilidža, a svedok kaže da ništa o tome ne
5 zna.

6 P: Dakle, gospodine Banduka, pogledajte molim Vas 4. stranicu istog
7 dokumenta na B/H/S-u, treći pasus odozdo.

8 G. HARMON: [simultani prevod] Časni Sude, Vi to možete naći na 3.
9 stranici u verziji na engleskom jeziku, otprilike na sredini stranice. Počinje
10 rečima: "opšti napad na odbrambene linije".

11 P: Gospodine svedoče, molim Vas pročitajte to i recite mi kada ste
12 završili sa čitanjem.

13 O: Završio.

14 P: Da li ste završili?

15 O: Da. Da. Mislite na ovaj samo...

16 P: Vi ste me pitali pre neki sekund kako Vi možete znati o bilo čemu što
17 se dešavalo u Hadžićima, a ovaj dokument gospodina Glavaša izveštava o tome da
18 su pripadnici Stanice javne bezbednosti Hadžići se borili na Ilidži 22. aprila.
19 Da li ste Vi imali bilo kakve kontakte sa tim pripadnicima policijske stanice
20 koji su se borili u opštini do Vaše, u susednoj opštini? Ako jeste, da li su Vam
21 oni rekli šta se dešavalo u opštini Ilidža?

22 O: Ne. Ja sam taj dan bio u svom selu i mi smo sijali krompir tade...
23 taj dan.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Da pogledamo onda deo koji govori o borbama u Sarajevu. Pogledajmo
2 zapravo sledeći dokazni predmet, to je pod brojem 6.

3 G. HARMON: [simultani prevod] To je dnevni izveštaj. Molim da se tome
4 dodeli broj kao dokaznom predmetu.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Izvlite, nastavite.

6 SEKRETAR: [simultani prevod] Pod brojem 6 bit će dokazni predmet P1003.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala sekretaru.

8 G. HARMON: [simultani prevod]

9 P: Gospodine Banduka, ovde se radi o dokumentu koji je relativno kratak.
10 Molim Vas da bacite pogled na njega. To je dokument od 4. maja 1992. godine i to
11 je bilten dnevnih događanja Ministarstva za unutrašnje poslove Srpske republike
12 Bosne i Hercegovine, a potpisao ga je Mićo Stanišić, ministar unutrašnjih
13 poslova.

14 Ovo je dokument u kome se opisuju borbe u opštini Sarajevo, gospodine
15 Banduka, govori se o napadima u Ilidži. U drugom pasusu se govori o žestokim
16 borbama u Vogošći. U trećem pasusu - žestoke borbe u Ilijašu. U sledećem pasusu
17 se kaže: "Srpske snage su oslobodile delove teritorije srpske opštine Novo
18 Sarajevo."

19 A dva pasusa niže govori se o srpskim snagama koje uspešno napreduju i
20 borbe u centru Sarajeva.

21 I u stvari, ovde se prilično tačno prenose informacije o tome da je u
22 Sarajevu, gospodine Banduka, svuda oko Vas, dakle u svim opštinama oko Vaše da
23 su se vodile žestoke borbe. Je li tako?

24 G. JOSSE: [simultani prevod] Da li je tako da je ovaj izveštaj istinit
25
26
27
28
29
30

1 ili da je tako to bilo?

2 G. HARMON: [simultani prevod]

3 P: Da li je to istina, gospodine Banduka?

4 O: Ne znam na čije pitanje sad odgovaram.

5 P: Pa pitanje je da li je to tačno, gospodine Banduka.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodin Harmon Vas je pitao da li je
7 tačno, da li je istina da je Sarajevo svuda oko Vas, svuda oko Vaše opštine da
8 su vođene žestoke borbe?

9 SVEDOK: Da.

10 G. HARMON: [simultani prevod]

11 P: Pogledajmo sada sledeći dokazni predmet pod brojem 7. On već ima
12 dokazni broj. To je 825.2. Dakle, u ovom dokumentu opet se govori o borbama u
13 Sarajevu i to na osnovu biltena Ministarstva unutrašnjih poslova, odnosno
14 ministra Miće Stanišića od 8. maja. Očigledno je da gospodin Stanišić priprema
15 informacije na osnovu informacija koje prima sa terena, a u drugom pasusu se
16 govori o tome da su srpske strane sprovele akciju čišćenja naselja Dobrinja i
17 polako oslobađaju taj deo Sarajeva i stavljaju ga pod svoju kontrolu.

18 Zatim se govori, dva paragrafa niže, gospodine Banduka, o tome da su
19 srpske snage i dalje čvrsto držale osvojene pozicije na svim područjima grada.

20 A zatim, u pretposlednjem pasusu se kaže: "Srpske snage potpuno
21 kontrolišu situaciju na teritoriju srpske opštine Ilidža."

22 Gospodine Banduka, razlog zbog čega Vam skrećem pažnju na ove činjenice
23 i pitam da li možete da nam ih potvrdite, je taj jer ste nam u toku svog

24

25

26

27

28

29

30

1 svedočenja prošle nedelje rekli da su Muslimani iz Hadžića otišli iz Hadžića i
2 da je to bio deo plana da se evakuišu Hadžići pre nego što počne napad. I ja
3 sada hoću da Vam postavim ovo pitanje: gospodine Banduka, rat se vodio svuda
4 ukolo, svuda oko Muslimana još pre 11. maja 1992. godine. Zar to nije tako?

5 O: Ne. To nije pravi rat. Po mom viđenju rata to nije rat bio. Pa ovdje
6 se govori recimo, govorite o Dobrinji. Dobrinja nikad nije, dva bloka su Srbi
7 čitav rat Dobrinje držali. Sav ostali dio Dobrinje je bio u rukama Muslimana.
8 Govorite o Mojmilu. Mojnilo je čitav rat u rukama Muslimana. Vi govorite...
9 odnosno on govori ovde o... o nekim osvajanjima. Ja ne ulazim u to i stalno me
10 pitate nešto što... ja sam živio u Hadžićima. Ja sam Vam već u svom iskazu
11 rekao, 8. maja ja sam bio u svojoj kući. Jeste da je sukoba bilo, ja...
12 apsolutno. Od... na području Sarajeva, od... ono kao što je i ovde navedeno, kao
13 što i Vi tvrdite, od 22. aprila kada je napadnuta Ilidža, možda je to... Pa
14 Sarajevo je ogroman grad sa 500 hiljada stanovnika. Pa zar mogu ja znat šta se
15 dešava u svakom dijelu. Znam da ima sukoba i svi to znamo.

16 P: Ja bih sada hteo da se zadržimo na Vašem mišljenju, gospodine
17 Banduka, da je razlog zašto su Muslimani otišli iz Hadžića taj jer je postojao
18 plan da se oni evakuišu, odnosno da oni odu. A nakon što su oni uspešno
19 evakuisani iz Hadžića, Hadžići su bili napadnuti. Šta nam možete reći, gospodine
20 Banduka, o ultimatumu koji je SDS izdao muslimanskim predstavnicima 7. maja
21 nalažući im da napuste opštinu?

22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 O: Ne znam o tom ultimatumu jer već sam ponovio ne znam koliko puta. 6.,
2 7., 8. maja bio sam u svojoj kući jer sam slavio krsnu slavu, Đurđevdan. I kako
3 može neko izreć ko je malobrojniji ultimatum? Odnosno, mogu li pojasnit još?

4 P: Ne, ja ću Vam postavljati pitanja, a ako Vi budete smatrali
5 potrebnim, gospodin Josse će Vam postaviti pitanja.

6 Dakle, gospodine Banduka, 9. maja 1992. godine ustvari već je bilo
7 sukoba u mestu Hadžići, zar ne?

8 O: Da, sitnih incidenata.

9 P: Želeo bih da Vam skrenem pažnju na tabulator 9.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, ali pre nego što to učinite,
11 gospodine Harmon, jedan od odgovora svedoka nije bio u potpunosti jasan.
12 Gospodine Banduka, postavljeno Vam je pitanje o ultimatumu SDS-a upućen
13 predstavnicima Muslimana 7. maja u kojem je traženo od njih da napuste opštinu.
14 A Vi ste rekli: "Ja ne znam ništa u vezi tog ultimatuma." Zatim, dva reda dalje
15 kažete: "Kako neko ko nije jači može da uputi ultimatum jačoj strani. Mogu li to
16 da objasnim, molim Vas?" Tako piše u prevodu. Da li biste želeli to da nam
17 objasnite ili je pak došlo do greške u prevodu i Vi ste tražili da neko drugi
18 Vama objasni?

19 SVEDOK: Pa, tražio sam da neko meni drugi objasni služeći se jednostavno
20 logikom. Nelogično mi da u životu da slabiji upućuje ultimatum jačem.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Kao što sam već rekao, ukoliko se zaista
2 radi o logici, onda će Vam konkretno biti postavljeno pitanje. No, čini se da je
3 ovde bilo problema u prevodu.

4 Izvolite nastaviti, gospodine Harmon.

5 G. HARMON: [simultani prevod] Tabulator 8, molim Vas da se uvrsti u spis
6 taj dokazni predmet.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Molim sekretara.

8 SEKRETAR: [simultani prevod] To će biti P1004.

9 G. HARMON: [simultani prevod]

10 P: Gospodine Banduka, ovo je dokument Miće Stanišića od 9. maja 1992.
11 godine. Reč je o biltenu dnevnih događanja i želeo bih da pogledate, gospodine
12 Banduka, drugi paragraf, kao i treći paragraf, verzije na B/H/S-u.

13 G. HARMON: [simultani prevod] A časni Sude, budući... Želio bih da
14 pogledate na prvoj stranici drugi paragraf i zatim treći koji se nastavlja sve
15 do druge stranice.

16 P: Gospodine Banduka, moj 1. paragraf na koji sam Vas uputio govori o
17 žestokim borbama u srpskoj opštini Ilijaš, a u 3. paragrafu govori se o borbama
18 u Hadžićima. Rečeno je da se radi o žestokom napadu i kaže se da nema gubitaka
19 na srpskoj strani, ali pak značajnih gubitaka na muslimanskoj.

20 Gospodine Banduka, ovaj izveštaj je od 9. maja. Vi 9. maja niste bili u
21 Hadžićima, Vi ste bili u svojoj kući. Da li ste čuli za pucnjeve do kojih je
22 došlo u Hadžićima 9. maja?

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Ne, bio sam u svom selu. Da.

2 P: /nedostaje simultani prevod/

3 O: Pa pucnjave su česte bile.

4 P: U Hadžićima je vođena borba 9., 10. i 11. maja, zar ne?

5 O: Da.

6 P: Pogledajmo sledeći dokazni predmet. To je tabulator 9.

7 G. HARMON: [simultani prevod] Također je potrebno da se uvrsti u spis.

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] To će biti...

9 SEKRETAR: [simultani prevod] P1005.

10 G. HARMON: [simultani prevod]

11 P: Gospodine Banduka, želeo bih da Vam skrenem pažnju u tabulatoru 9 na
12 drugi paragraf, drugi označeni paragraf.

13 G. HARMON: [simultani prevod] Časni Sude, govorim o drugom paragrafu na
14 prvoj stranici. Molim da to pogledate i pročitate.

15 P: Ovo je još jedan bilten dnevnih događanja Ministarstva za unutrašnje
16 poslove, sačinio ga je gospodin Stanišić, i tu se govori, gospodine Banduka, o
17 žestokim okršajima koji se vode dva dana na području Hadžića. Dakle, govori se o
18 dva dana pre nego što je sačinjen ovaj izveštaj i kaže se da je situacija u
19 Hadžićima veoma teška.

20 Dakle, po rečima gospodina Stanišića u Hadžićima je bilo teških borbi.
21 Da li Vam je to bilo poznato?

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Da.

2 P: Pogledajmo sledeći dokazni predmet. Odnosno, zapravo recite nam kako
3 to da Vam je to bilo poznato, gospodine Banduka?

4 O: Nije mi jasno pitanje.

5 P: Maločas sam Vas pitao da li Vam je bilo poznato da je bilo teških
6 borbi u Hadžićima, na području Hadžića, i rekli ste da Vam je to bilo poznato.
7 Moje pitanje je sada: kako to da Vam je to bilo poznato? Da li ste o tome čuli,
8 da li ste to videli?

9 O: Pa i čuo i vidio. Hadžići su malo područje. Ja sam se već 11. maja
10 našao na jednoj uzvišici iznad... iznad Hadžića, to je nekih 3 kilometra od
11 centra. Odatle gledam ove kote koje se... Evo primjera radi, Tinovo brdo, to
12 golim okom vidimo i čujemo da se puca i tako dalje, puca sa svih strana.

13 P: Ja Vas ne pitam za 11. maj, gospodine Banduka. Ja Vas pitam za 9.,
14 10. maj. Da li Vam je bilo poznato da je bilo teških borbi u Hadžićima, na
15 području Hadžića, dakle u trenutku kada ste Vi rekli da ste primetili da
16 Muslimani beže iz Hadžića. Da li Vam je bilo poznato da je bilo teških borbi u
17 Hadžićima, odnosno na području Hadžića?

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Harmon, čini se da je došlo do
19 zabune. Najpre, svedoku je postavljeno pitanje, a verujem da govorimo o par dana
20 pre 10-og, šta je primetio u vezi borbi koje su vođene. A onda ste svedoku
21 predočili tabulator 9 - ako se ne varam, samo da proverim...

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. HARMON: [simultani prevod] Časni Sude, predočio sam mu tabulator 8
2 gde se govori o teškim borbama 9. maja, zatim tabulator 9, od 12-og u kojem se
3 govori o teškim borbama dva dana pre toga - pre 12-og, dakle 10-og i 11-og.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Samo da vidim ovaj izveštaj od 12-og.
5 Tokom prethodna dva dana, dakle to je i 10-i, 11-i ili pak 11-i i 12-i?

6 G. HARMON: [simultani prevod] Da.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ali Vi ste rekli: "Ja Vas ne pitam o 11.
8 maju, gospodine Banduka, već Vas pitam o 9. maju, 10. maju." Dakle, to nije u
9 potpunosti jasno s obzirom na 12. maj. Moguće da tu može biti i 11-i.

10 G. HARMON: [simultani prevod] Da, moguće. Ali ja pitam sada o 9. i 10.
11 maju.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu.

13 Dakle, Vaša pitanja se sada odnose na to šta ste, gospodine Banduka,
14 konkretno videli 9-og i 10-og?

15 SVEDOK: Pa 9-og i 10-og sam bio kod kuće, a za ove borbe teške koje
16 spominjete 9-og i 10-og sam saznao 11-og, odnosno moglo se do mog sela čuti
17 pucnjava. Moglo se čuti, ali sam bio... te dane sam, kažem, bio kući. To govori
18 u prilog tome da nisam bio na licu, na licu mjesta, odnosno da nisam bio na
19 mjestu neposrednih događanja. Ali, već 11. maja sam, naravno u susretu sa
20 ljudima, odnosno 11. maja već bjesni napad je, maltene, sa svih strana. Onda
21 saznaješ šta je bilo i prethodnih dana.

22 G. HARMON: [simultani prevod]

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Gospodine Banduka, ja sam shvatio da ste izjavili da ste otišli iz
2 svoje kuće, da ste sreli ljude i razgovarali sa njima, dakle sa ljudima koji su
3 bežali iz Hadžića. Da li sam u pravu? Vi niste bili sve vreme u svojoj kući. Vi
4 ste bili napolju i razgovarali sa ljudima koji su bežali, da li sam Vas ispravno
5 razumeo?

6 O: Da. Da.

7 P: Dok niste bili u kući, da li ste čuli da se vode borbene operacije?
8 Da li ste čuli pucnjavu?

9 O: Pa... joj, ne znam pitanje, zaista. Pa, tretirate kuću kao da je to
10 neki zatvoreni prostor, hermetičkih zatvoren. Jesam bio u kući, jesam bio pred
11 kućom. Ja govorim, te dane 6., 7. i 8. maj sa sigurnošću sam bio u svojoj kući
12 il' okolo kuće il' ispred kuće. Al' s obzirom da put prolazi blizu moje kuće,
13 znači u te dane i 7. i 8. i 9. sam vidio kolone koje prolaze. Znači, prije
14 sukoba pravog, možda se ja nisam dobro izrazio kad sam rekao: "Rat je započeo
15 11. maja." Mislim, počeo je... 11. maj mi uzimamo kao nekakav datum da je baš
16 došlo do otvorenog sukoba, a dotle, do tada, do tok dana, u tih nekoliko dana
17 koji su prethodili 11., ja smatram da su to ipak bili više incidenti, više
18 pucnjava, jer do tada nema niko poginuli. Možda je to nešto što nas opredeljuje
19 da kažemo da je to 11. maj, početak... pravi početak sukoba.

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Sudiya Hanoteau ima pitanje za Vas.

21 SUDIJA HANOTEAU: [simultani prevod] Gospodine Banduka, ja sam sudija.
22 Poslednjih nekoliko dana sam Vas slušao i shvatio da ste nam rekli: "Video sam
23 kako Muslimani odlaze iz grada." I konkretno ste rekli da ste taj odlazak masa
24 shvatili kao faze pred napad koji će biti izvršen na opštinu. Dakle, jedan deo

25

26

27

28

29

30

1 stanovništva koji je bio muslimanske nacionalnosti odlazi iz kraja i nakon toga
2 vrši napad na taj kraj. To je ono što sam ja shvatio da ste nam juče ili
3 prekjuče rekli, odnosno pre tri dana.

4 Da li je to onako kako ste Vi videli te događaje? Jer sad kad Vas
5 slušam, stičem utisak da bi se taj odlazak stanovništva mogao drugačije
6 protumačiti. To nije bio domišljati čin, već da su odlazili iz grada jer je bilo
7 borbi. Imam utisak da nam sada predočavate verziju koja je delimično
8 pojednostavljena u odnosu na složenu situaciju, kako nam se sada ona čini da je
9 bila. Dakle, Vi ste ovde da nam kažete, imate sudije pred sobom, i Vi morate da
10 nam kažete šta se tačno desilo.

11 Da li biste želeli da nam ponovo sve to ispričate i kažete šta ste tačno
12 saznali i videli? Molim Vas, gospodine.

13 SVEDOK: Ja ostajem pri tvrdnji da 11. napada započeo... 11. maja da je
14 započeo opšti, da tako kažem, napad na Hadžiće. A rekao sam već to - pa ja sam
15 dio Hadžića. Rekao sam, bio sam kod kuće, kod mene se nije pucalo. Od moje kuće
16 u susjedstvu, muslimansko selo. Do centra Hadžića ja prolazim kroz veliko
17 muslimansko selo. Još se moglo komunicirati.

18 Mislim, 10. ili 9. maja, nisam siguran, moja žena sa djetetom je otišla
19 kod moje sestre koja živi na Ilidži. A to sam saznao 11-og da je bilo pucanja u
20 Hadžićima, ovo što navodi u.. u... u ovome biltenu, između pripadnika jedne i

21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 druge policije.

2 A policijska stanica u kojoj su bili ovaj... Muslimani, odnosno
3 muslimanska policijska stanica je bila na samom kraju grada, na izlasku iz
4 Hadžića prema Konjicu i Mostaru. Znači, možda se... Niste me dobro razumijeli,
5 možda. Ja kad kažem 11. maja da je započeo rat, smatram to zbog toga što su to
6 bili mnogo veći sukobi, odnosno napad na nekih desetak možda kilometara od
7 pravca koji Muslimani već kontrolišu i pokrivaju. Mi, ja moram samo još to reći,
8 da srpsko življe koje je živjelo na prostorima Tarčina i Pazarića, znači onog
9 dijela koji su Muslimani ko... o...o...ovaj... kontrolisali čitav rat je ostalo
10 tamo. Oko 3.000 ljudi je ostalo tamo, a većina Muslimana iz dijela koji je tada
11 tog ne...nekog 9., 10., 11. maja utvrđena nekakva linija, odnosno povučena - da
12 tako kažem - sticajem okolnosti, većina Muslimana otišla. To me upućuje na
13 zaključak ovaj koji sam izrekao.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Imam jedno dodatno pitanje. Gde se
15 nalazila Stanica javne bezbednosti Hadžići?

16 SVEDOK: Rekao sam sad. Na... na samom izlazu iz centra Hadžića. Znači,
17 završavao se stambeni blok zgrade sa stanovima i onda je bila tu ta stanica
18 policije, i, to je znači na pravcu izlaz iz Hadžića prema Konjicu i Mostaru.
19 Znači, izlaz prema onom dijelu koji počinju tada i do kraja rata kontrolišu
20 Muslimani. Čak je bila do 1993. izvan...izvan naše linije, uslovno rečeno "naše
21 linije". Znači, izvan linije gde su srpski borci postavili odbranu, odnosno gde
22 smo postavili odbranu.

23 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da li je to bilo toliko blizu Vašeg
24 mesta da ste mogli da čujete jaču buku?

25 SVEDOK: Tamo mislite gde sam ja živio?

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da.

2 SVEDOK: Pa to je udaljeno nekih pet kilometara od... od moje kuće. S tim
3 što se moje selo, odnosno kuća, nalazila u onako, u jednoj kotlini uz jednu
4 rječicu i bilo je prilično... prilično zavučeno. Ali, mogla se čuti pucnjava.
5 Ali pucnjave su svakodnevne bile, pa ljudi su pucali za slavu i za svadbu i za
6 Bajram u za... Mislim, hoću da kažem pucnjava nije uobičajena... neuobičajena na
7 tim prostorima bila i za vrijeme mira, a ne tada kad su počinjali već sukobi.

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U jednom od ovih izveštaja kaže se da
9 "rano ujutru," a izveštaj je od 9. maja oko 13.15h: "Srpska stanica javne
10 bezbednosti u Hadžićima napadnuta je od strane paravojsnih muslimanskih snaga.
11 Napad je bio žestok i vođen je iz svih pravaca ka stanici. Pripadnici Stanice
12 javne bezbednosti Hadžići su efikasno odgovorili na taj napad. Nije bilo
13 ljudskih gubitaka sa srpske strane, dok je sa druge strane bilo teških gubitaka.
14 Bilo je više lakše i teže ranjenih pripadnika."

15 Dakle, to je bilo usred noći. Način na koji je ovo opisano upućuje da
16 nema zabune u vezi toga da li je reč o pucnjavi tokom neke svadbe ili ne. Da li
17 ste primetili bilo šta poput ovoga usred noći? I, pretpostavljam da teško da
18 biste to mogli drugačije shvatiti do upravo onako kako je bilo opisano - dakle
19 da je to jedan žestok napad iz svih pravaca.

20 SVEDOK: Pa mislim da je ovo što je gospodin opisao da... da je ovo više
21 bilo u nekom moralnom smislu, podizanje nekakvog morala. Jer, ovde se govori da
22 je napadnuta srpska Stanica javne bezbednosti. Malo prije smo govorili, kad ste
23 me pitali gdje se nalazila Stanica javne bezbednosti -

24

25

26

27

28

29

30

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Jasno mi je da ste verovali da je to
2 bilo tek za pospešavanje morala ljudi, ali na osnovu ovoga što vidim - vidim da
3 onda to nije tačno ono što on piše, zar ne?

4 SVEDOK: Pa ne bih to mogao komentarisati. Znam kada sam prvi puta došao
5 u... u... u - ne sjećam koji je datum bio - u centar tu Hadžića da je između,
6 znači, ove dvije stanice o kojima se govori da je bilo sukoba, da je bio
7 postavljen jedan mali autobus u vidu nekakve barikade koji sav izrešetan i tako
8 se pričalo da su pucali pripadnici muslimanske policije na njega. To se sjećam.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Vi nam sada dajete drugačiju verziju
10 događaja, odnosno nešto o čemu ste Vi čuli i stoga verujete da je ovaj izveštaj
11 bio napisan kako bi se podigao moral ljudi?

12 SVEDOK: Mislim prvenstveno u smislu kada govori da srpska strana nije
13 imala gubitaka, a kaže na muslimanskoj strani su bili teški gubici. Ne znam kako
14 su to mogli utvrdit da su bili teški gubici. Mislim da je to proizvoljno
15 izrečeno, to s... to sam podrazumijevao.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, ali moje pitanje se nije odnosilo na
17 to da li su gubici tačno predočeni, već prevashodno se odnosilo na ono što je
18 opisano kao teški napad iz svih pravaca usred noći. I pitao sam se da li je to
19 nešto što niste primetili, ukoliko je istina?

20 SVEDOK: Ne, nisam to primjetio. Odnosno, ako govore već o noći. Ipak to
21 noći, tamo gde sam ja živio se nije moglo čuti, ali mislim da je to - po onome
22 što sam kasnije saznavao i što se prepričavalo - to je bilo puškaranje između

23
24
25
26
27
28
29
30

1 dvije policijske stanice, ali to nije bio još opšti sukob... odnosno između
2 dvije policijske stanice koje su se nalazile možda nekih 200 metara udaljene
3 jedna od druge.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Izvolite nastavite, gospodine Harmon.
5 Vidim koliko je sati. Možda bi bilo bolje da napravimo pauzu i da nastavimo s
6 radom u 13h.

7 SLUŽBENIK: [simultani prevod] Ustanite, molim.

8 ... Početak pauze u 12.40h

9 ... Sednica nastavljena u 13.05h

10 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim. Izvolite sestiti.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Harmon, imate reč.

12 G. HARMON: [simultani prevod] Oprostite, časni Sude. Slušalice koje sam
13 trebao koristiti su se raspale.

14 P: No, gospodine Banduka, želio bih da se koncentrišete na 11. maj 1992.
15 godine kada ste bili na brdu i gledali ste ka Hadžićima i rekli ste da ste tada
16 videli i čuli artiljerijsku paljbu s položaja koje su držali Muslimani. Reč je o
17 položajima koji su bili izvan brda Tinovo. Da li je to tačno?

18 O: Da.

19 P: Da li ste videli ili čuli neku artiljerijsku paljbu koja je poticala
20 sa položaja koje su držali Srbi, a koja je bila usmerena ka centru Hadžića?

21 O: Ne.

22 G. HARMON: [simultani prevod] Molim da pogledamo dokazni predmet u
23 tabulatoru 10. Molim da se dodeli broj.

24

25

26

27

28

29

30

1 SEKRETAR: [simultani prevod] To će biti P1006.

2 G. HARMON: [simultani prevod] Molim da pogledate prvi paragraf.

3 P: A, gospodine Banduka, pogledajte u verziji na B/H/S-u prvi paragraf
4 tog dokumenta na B/H/S-u. I ovog puta reč je o dokumentu ministra Stanišića iz
5 Ministarstva za unutrašnje poslove, datum je 11. maj 1992. godine. Gospodine
6 Banduka, recite mi kada završite sa čitanjem tog pasusa.

7 O: Završeno.

8 P: Gospodine Banduka, ovaj izveštaj od 11. maja kaže da su srpske snage
9 uzvratile vatru na napad i da su granatama uništili bivšu zajedničku Stanicu
10 javne bezbednosti milicije Hadžići koja se tad nalazila u rukama TO bivše BH.

11 Da li Vam ovaj izveštaj pomaže da se prisetite izvora artiljerijske
12 vatre koju ste videli, primetili kada ste bili na brdu i gledali prema
13 Hadžićima?

14 O: Ovdje se govori, vjerovatno se misli na noć, 00.25h. Ja sam to brdo
15 iznad Hadžića o kome sam govorio došao u toku dana, negde oko podne.

16 P: Moje pitanje je: ovde se kaže da negde u ponoć i 25 časova, dakle da
17 li Vam ovom pomaže da se prisetite odakle je poticala ta artiljerijska paljba u
18 vreme kada ste Vi gledali ka Hadžićima?

19 O: Pa paljba je poticala izvan nas... brda Tinova, iz pravca sela
20 Lokava, a također i bližeg sela koje se neposredno nalazilo uz Tehnički remontni
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 zavod, mjesta Grivići, koje su i tada držali Muslimani. Granate su padale taj...
2 tada kada sam ja bio... u neposrednoj blizini mojoj su padale granate /sic/.

3 P: Dakle, Vaš odgovor je da se ne sećate da je sa srpskih položaja bilo
4 ispaljenih granata?

5 O: Mislite po danu ili po noći?

6 P: 11. maja?

7 O: 11. maja? Bilo je ispaljivanja i sa srpskih položaja.

8 P: Govorimo o artiljerijskoj vatri, zar ne?

9 O: Da. Prvenstveno minobacačkoj.

10 G. HARMON: [simultani prevod] Časni Sude, nećemo sada gledati sledeća
11 dva dokazna predmeta. Oni su kontekstualne vrednosti. Nalaze se u tabulatoru 11
12 i 12. Tabulator 11 je kontekstualni dokument. Ponudit ću ga na usvajanje. Reč je
13 o presretnutom razgovoru između Petka Budiše, komandanta policijske stanice u
14 Ilidži i pukovnika Gagovića iz JNA, a govori se o ciljevima, odnosno metama i
15 govori se i o oklopnim transporterima PRAGI i protiv-vazдушnom topu i kaže se
16 "da su tamo dole", po našem mišljenju, misli se pri tom na Hadžiće. Također ću
17 Vas uputiti i na kontekstualni dokument od 12. maja, razgovor sa pukovnikom
18 Gagovićem iz Ilidže. Također se tu govori o metama.

19 Moje je pitanje je sada da li bi ti dokumenti trebali biti uvršteni u
20 spis u ovom trenutku?

21 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ukoliko su to jedini kontekstualni
22 dokazi, onda da. Ali ako ćete imati čitav niz kontekstualnih dokumenata kasnije,

23

24

25

26

27

28

29

30

1 onda mislim da bi bilo bolje da ih /nerazgovetno/ pa da možete da se pozovete na
2 njih.

3 G. JOSSE: [simultani prevod] Ja bih više voleo ovu drugu varijantu.

4 G. HARMON: [simultani prevod] Da. Slažem se.

5 P: U par reči, gospodine. Vi ste rekli da ste bili u sastavu komisije
6 koja se bavila zločinima koji su počinjeni nad Srbima. Recite nam zašto Vaša
7 komisija nije istraživala zločine koji su počinjeni nad Muslimanima, a koji su
8 živali u opštini Hadžići?

9 O: Komisija je vrlo kratko trajala. Već sam rekao, mi smo je pred taj
10 događaj od 25-og, odnosno 26-og napravili, međutim većina članova komisije je
11 jednostavno otišla na druge poslove, odnosno bilo je mnogo straha kod ljudi.
12 Sećam se tog dana kad smo išli da su mnogi eskivirali da... da odu na lice mesta
13 jer je bilo teško. Komisija više nije ni... ni... ni... nije bukvalno ni
14 zasjedala, nije ni... ni postojala.

15 To je bila izuzetno dobra namjera, međutim, uslovi nam nisu dozvolili
16 da... da ona egzistira dalje.

17 P: Kad je reč o napadu na selo Mušići, možete li reći Pretresnom veću
18 šta se desilo sa muslimanskim domovima iz tog sela?

19 O: U Musićima nisam bio. Kasnije sam imao priliku da prolazim pored tog
20 sela i znam da je bilo i oštećenih i srušenih kuća, a to se vjerovatno desilo
21 prilikom sukoba od... mislim da je to negdje bilo oko 20. maja, čini mi se.

22 P: Da li ste čuli da nakon što je selo zauzeto, da su svi muslimanski
23 domovi namerno zapaljeni?

24

25

26

27

28

29

30

1 O: Pa ne znam baš da li su svi. Jer ako su borbe vođene oko tog sela, a
2 bitno je napomenuti da je selo se naslanjalo na Igman, odnosno nalazilo se
3 otprilike na padinama planine Igman koju su držali Muslimani. Tje... vjerovatno
4 je u tim borbama oko sela stradale su i mnoge kuće što sam se kasnije imao
5 priliku da uvjerim.

6 P: U Vašem iskazu, gospodine, pomenuli ste bitku od 25. maja 1992.
7 godine, koja je vođena u području oko Žunovnice i u Žunovnici. Rekli ste da je
8 25 ljudi, Srba, ubijeno u toku te borbe.

9 O: Da.

10 P: Kompleks Žunovnica bio je veliki kompleks. To je bio depo, magacin
11 oružja i municije i prema tome to je bio vojni cilj i to valjani vojni cilj za
12 drugu stranu. Je li tako?

13 O: Da.

14 P: Borba koju ste Vi opisali, to je bila velika vojna borba u Hadžićima
15 u kojoj je ubijeno ne samo 25 srpskih vojnika, već otprilike i 130 muslimanskih
16 vojnika koji su pokušali da zauzmu taj kompleks. Je li tako?

17 O: Ta cifra od 130 muslimanskih vojnika mi nije poznata.

18 G. HARMON: [simultani prevod] Časni Sude, ja bih zamolio da se dokument
19 pod oznakom 13 uvrsti u spis, ali neću o njemu ispitivati svedoka. Ovo samo u
20 cilju daljeg rasvetljavanja, odnosno osvetljavanja te borbe koju je opisao

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 svedok.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Uredu. Ali onda će to biti manje ili
3 više kontekstualni dokaz, je li tako?

4 SEKRETAR: [simultani prevod] To će biti dokazni predmet P1007.

5 G. HARMON: [simultani prevod]

6 P: Molim Vas, sada pogledajte pod brojem 13 u toj zbirci dokumenata koji
7 se nalaze pred Vama. Videćete da je to dokument koji opisuje napad koji se
8 dogodio 25-oga.

9 G. HARMON: [simultani prevod] A taj opis, časni Sude, u engleskoj
10 verziji počinje u pasusu broj 1. To je otprilike na polovini stranice. Taj pasus
11 počinje rečima: "Nakon situacije", a završava opisom na 2. stranici u engleskoj
12 verziji otprilike u prvoj trećini, na dnu prve trećine stranice gde se opisuju
13 gubici. I prema prikupljenim podacima koje su prikupili Srbi pokazuje se da je
14 otprilike 130 ljudi... bilo 130 gubitaka.

15 G. JOSSE: [simultani prevod] Izvinite, ali molim svedoka da pogleda broj
16 1, ukoliko je to moguće. Jer, ja sam upravo pročitao prva dva pasusa.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, neka svedok pročita taj dokument od
18 početka.

19 G. HARMON: [simultani prevod] I samo da kažemo za zapisnik da se radi o
20 izveštaju o borbenoj gotovosti srpske opštine Hadžići koji se dostavlja
21 Sarajevsko-Romanijskom korpusu, a nosi datum 29. maja 1992. godine.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Gospodine Banduka, da li je ovo iz komande ratnog štaba TO-a, da li
2 to opisuje borbu koja je vođena 25. i 26. maja o kojoj ste nam Vi govorili u
3 toku svog iskaza, u toku glavnog ispitivanja?

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Harmon, najpre pitajte
5 gospodina svedoka da li je završio sa čitanjem ovoga?

6 G. HARMON: [simultani prevod]

7 P: Da li ste završili sa čitanjem ovog dokumenta, gospodine Banduka? Ako
8 ne...

9 O: Pa nisam... pa nisam. Ovo... ovo je vel'ki dokument da bi ga ovako
10 brzo pročitao.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Onda učinite to, molim Vas, gospodine
12 Banduka.

13 G. HARMON: [simultani prevod]

14 P: Gospodine Banduka, da li se ovde korektno i tačno opisuje borba, o
15 kojoj ste Vi svedočili, a koja je vođena 25. maja 1992. godine?

16 O: Pa, otprilike se podudara, s tim što se ovdje ne slaže baš cifra.
17 Doduše, kaže se ovde: poginulih 15, ranjenih 25, nestalih 9. Mislim da se baš
18 ova cifra nestalih ne slaže.

19 P: Osim tih malih detalja, da li to opisuje u osnovi tačno borbu koja je
20 vođena 25-og i 26-og?

21 O: Da. I ono što sam rekao ranije, podatak od 130 poginulih muslimanskih
22 boraca, to je... to je samo pretpostavka... ne znam. Ja znam da je nekoliko
23 muslimanskih boraca ostalo. Odnosno, poginulih nekoliko je ostalo na ovoj
24 teritoriji gdje je izvršen napad, a o 130 cifri ne znam odakle je zaključak da
25 je 130 poginulih muslimanskih boraca.

26 P: U redu. Da pređemo na jednu temu o kojoj ste govorili jutros, a to je

27

28

29

30

1 zatočavanje, odnosno zaštititi muslimanskih civila u ovom sportskom centru. Da Vas
2 konkretno pitam, gospodine Banduka, da li su u Hadžićima postojali objekti za
3 zatočavanje gde su muslimanski civili bili zatočeni protiv svoje volje?

4 O: Pa o sportskom centru smo već govorili.

5 P: Da li su muslimanski civili bili držani protiv svoje volje u
6 sportskom centru?

7 O: Pa, mislim da... m...može se r...reći da, ali već smo to pojasnili da
8 je to bilo u smislu zaštite. Ljudi jednostavno ni tada ne vjeruju da im se nešto
9 može dogoditi, nešto nepredviđeno. U tom smislu možda je narušena njihova volja.

10 P: Da li Vi znate da je u garaži zgrade opštine u Hadžićima postojao
11 također objekat za zatočavanje?

12 O: Da, i to sam već rekao. Tu je bila i policija. U jednom... na prvom
13 spratu je bila policija. U garaži je bila ta neka privremena pritvorska
14 jedinica. Na drugom spratu je boravilo to... Krizni štab u to vrijeme, odnosno
15 savjet i kasnije Skupština opštine jer je - kao što smo već vidjeli - policijska
16 stanica bila potpuno demolirana.

17 P: Vi ste znali za status muslimanskih zatvorenika jer Vi ste bili član
18 srpske opštine Hadžić, odnosno opštinske Skupštine Hadžić i pitanja koja su se
19 odnosila na pritvaranje muslimanskih civila... o njima se razgovaralo, odnosno
20 podnosili izveštaji na sednicama na kojima ste i Vi učestvovali. Zar ne?

21 O: Koliko je meni poznato, u tu garažu nisu zatvarani civili nego ljudi
22 koji su se po tadašnjim normama ogriješili, koji su pucali, koji su sa oružjem

23

24

25

26

27

28

29

30

1 uhvaćeni, koji su pucali i... i...iz samog centra grada na... ne znam, na
2 određene objekte.

3 P: Gospodine Banduka, moje pitanje se nije odnosilo samo na garažu. Moje
4 pitanje je bilo: da li ste Vi znali za status muslimanskih pritvorenika, jer Vi
5 ste bili član srpske opštinske Skupštine Hadžići gde se razgovaralo o pitanjima
6 zatvaranja muslimanskih civila i Vi ste na tim sednicama učestvovali. Je li
7 tako?

8 O: Učestvovao sam, ali se malo o tome govorilo na sjednicama kriznog
9 štaba koji je - kao što sam rekao - imao više tehnički karakter i
10 koordinirajući, a to je bila stvar policije. Policija nije dobivala naređenja
11 nikakva od kriznog štaba kad je u pitanju to privođenje, otkrivanje oružja i
12 tako dalje, nego je to radila policija.

13 P: A koliko dugo su civili Muslimani ostali u sportskom centru radi
14 njihove zaštite? Dakle, kada su počeli da ih dovode u pritvor i kada je to
15 završeno, kada je pritvor završen?

16 O: Pa, mislim da je to počelo od nekih... ne bih tačno znao datum, ali
17 znači tu od momenta izbijanja sukoba, od onog tragičnog događaja o kome smo
18 govorili. Odnosno, nisu se svi isto zadržali. Znači, kako bih rekao, kroz taj
19 objekat je - koliko mi je poznato - fluktuirala ta nekakva masa ljudi koja je
20 tamo dovođena. Jedni su izlazili, odlazili, da li su bili razmjenjivani, odnosno
21 vraćali se neki i kućama svojim, ali uglavnom mislim - nisam baš... ovaj...
22 siguran, mislim da je negde do početka augusta otprilike da je u dvorani bilo
23 ljudi.

24 P: Dakle, od maja do avgusta ljudi su bili u sportskom centru, po Vašem
25
26
27
28
29
30

1 sećanju?

2 O: Bilo je ljudi. Ne tvrdim da su to ljudi jedni te isti došli 15. maja,
3 pa se zadržali do - ne znam - 10. avgusta, nego je, koliko se sjećam toliko
4 egzistirao taj...

5 P: A koliko ljudi je bilo u tom sportskom kompleksu ukupno ili prošlo
6 kroz njega?

7 O: Ah, u razgovoru sa jednim koji je obezbeđivao, koji je bio na
8 obezbeđenju objekta, da je otprilike do 170 ljudi u određenom momentu se tu
9 nalazilo, a kol'ko ukupno prošlo - ne bih mogao reći tačnu cifru.

10 P: Vi ste nam jutros rekli da je sredinom juna došla jedna grupa i
11 maltretirala Muslimane. Kako se zvala ta grupa?

12 O: ... bilo vrijeme jednoga, jedno vrlo teško vrijeme. D...dešavale su
13 se nažalost te stvari da jednostavno naiđe grupa, pojavi se. K...koliko ja znam
14 po raz... u razgovoru s ljudi...

15 P: Moje pitanje je bilo vrlo jednostavno. Kako se zvala ta grupa? Da li
16 je ta grupa imala neki naziv?

17 O: Ne. Nije mi poznato da je imala.

18 P: Je l' to nije bila nikakva organizovana grupa, bilo neka organizovana
19 struktura, bilo paravojna ili vojna ili pak policijska?

20 O: Mislim da nije, da su bili - kol'ko se sjećam iz iskaza ljudi -
21 manje-više polucivili, kako bih rekao.

22 P: Vi ste u vezi sa tim konkretnim incidentom rekli da "mi", misleći pri
23 tom na Krizni štab: "Mi nismo mogli izdavati naloge policije jer mi nismo imali
24 ovlašćenja nad njima." A ko je imao ovlašćenja nad policijom?

25

26

27

28

29

30

1 O: Policija. Pa vidli ste iz ovih izveštaja ko je...

2 P: A ko je bio ta vlast nad policijom? Da li je to bio...

3 O: Pa Ministarstvo unutrašnjih poslova republike, tadašnja republika...

4 Srpska republika Bosna i Hercegovina, tako se zvala.

5 P: U redu. A ko je bio odgovoran za uslove kakvi su bili u sportskom

6 centru?

7 O: Pa to je već teh... tehničko pitanje. Može se reći da je bio

8 odgovoran Krizni štab, odnosno posle kad je konstituisana Skupština - Skupština.

9 P: A zar nije bilo ovako, gospodine Banduka: Muslimani, stanovnici

10 Hadžića bili su uhapšeni ili hapšeni u maju, junu, septembru. Oni su tamo

11 pritvarani ne radi zaštite, već su često bili pritvarani zato da bi bili

12 korišćeni prilikom razmena zatvorenika. Zar nije tako?

13 O: A opet je to u cilju zaštite, ako je i tako bilo.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Banduka, molim Vas odgovarajte

15 na pitanja. Pitanje nije bilo da li ukoliko je bilo razmene, zbog čega. Pitanje

16 je bilo prosto da li su često oni bili pritvarani zato da bi se koristili

17 prilikom razmena zatvorenika?

18 Dok sam sada ponovo čitao ovo pitanje, gospodine Harmon, moram priznati

19 da nije bilo sasvim jasno. Pominje se cilj njihovog pritvaranja, a naravno -

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 ponekad može postojati više razloga za nešto, za pritvaranje.

2 Prema tome, najpre da utvrdimo da li su oni koji su bili pritvoreni iz
3 bilo kojih razloga, da li su oni bili deo razmena zatvorenika?

4 SVEDOK: Da. Mnogi ljudi koji su bili u sportskoj dvorani su bili
5 razmenjivani.

6 G. HARMON: [simultani prevod]

7 P: A moje pitanje, gospodine Banduka, je bilo: nije li razlog zašto su
8 oni uopšte i bili uhapšeni i zatvoreni u tom sportskom centru bio taj da se
9 koriste prilikom razmena?

10 O: Mislim da to nije bio osnovni razlog.

11 P: Je li to bio jedan od razloga?

12 O: Pa bilo je takvih, vjerovatno, slučajeva.

13 P: Hteo bih sada da pogledamo dokument pod brojem 14 u našoj zbirci.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Taj dokument već ima broj.

15 G. HARMON: [simultani prevod] Da, to je P411.

16 P: Gospodine Banduka, ovde se radi o presretnutom telefonskom razgovoru
17 između Radovana Karadžića i Momčila Mandića. Hteo bih da Vam pročitam jedan deo.
18 Gospodin Mandić kaže, na drugoj stranici engleskog, a Vi možete pratiti to
19 zajedno samnom, ja počinjem na drugoj stranici verzije na B/H/S-u gde se govori
20 otprilike na polovini stranice, malo iza toga. Gospodin Mandić u tom razgovoru
21 kaže: "Da, evakuišemo ih sada."

22 Karadžić pita: "A koliko ih ima?"

23 A Mandić kaže: "Pa ne znam, verujte mi. Imamo dosta na spisku. Ima ovde
24
25
26
27
28
29
30

1 iz Hadžića 300 ljudi, Muslimana koji ovde leže ovde sedam dana. Nitko za njih ne
2 pita niti haje. Ne znam šta ću."

3 Karadžić: "A što ne..."

4 Mandić: "Ma ne pita niko za njih, Muslimana ovih."

5 Karadžić: "Ja."

6 Madnić: "Pa ćemo sad nešto pokušati, razmenjujemo za ove... ovaj
7 Hrasničane."

8 Dakle, tu se govori o 300 Muslimana koji su zatočeni u Hadžićima i
9 govori se da se oni koriste - u krajnjoj liniji - kao moneta za razmenu. Šta
10 možete o tome reći, gospodine Banduka?

11 O: Pa vidite, moram Vam prvo reći da je ista takva situacija i u Tarčinu
12 i da vijesti - kao što sam rekao ranije - prelaze s jedne strane na drugu. Ti
13 ljudi koji su bili u sportskoj dvorani su svi izražavali želju da prijeđu na
14 muslimansku teritoriju. Preko linije sukoba nije bilo moguće izvršiti takvu...
15 nije... ne... ne mislim razmjenu, nego nije bilo moguće pustiti ljude da idu jer
16 se tu puca. I jeste jedan dio ljudi prebačen u Kulu ovdje, gdje govorite o ovom
17 razgovoru. Koliko je to broj bio, je li to bilo 300, ja se zaista ne bih mogao
18 sjetiti. Odnosno, nije mi ni poznato bilo.

19 P: Pa u redu. A da Vam ja iznesem jednu hipotezu, gospodine Banduka.
20 Tokom čitave 1992. godine bosanski Srbi iz Hadžića su pritvarali Muslimane,
21 civile, da bi ih onda razmenjivali. Zar to nije tačno? Oni su i dalje ih hapsili

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 i pritvarali bez ikakvog drugog razloga osim da bi ih koristili u razmenama i da
2 bi ih uklonili iz opštine. Da li se slažete sa tim ili ne?

3 O: Možete li da mi pojasnite koje razmjene? Za šta da ih razmjenjuju?
4 Kad govorite o razmjeni - šta da razmjenjujemo? Evo, s ove strane su Muslimani,
5 a za šta ih koristimo da ih razmjenjujmo, kad kažete?

6 P: Za Srbe.

7 O: Prvo, nisu ni većina njih nije ni hapšena ni pritvarana, nit je to
8 imalo karakter pritvora. Nego više, ono što sam već nekoliko puta ponovio,
9 prihvatni centar, centar gde je ljudima obezbeđivana hrana, i kakvi takvi
10 uslovi, i zaštita od... fizička nekakva zaštita jer se svašta moglo u tom
11 periodu dogoditi.

12 G. HARMON: [simultani prevod] Časni Sude, molio bih sada da pogledamo
13 oznaku broj 15. Ovaj dokument nije preveden na B/H/S, međutim mogu svedoka
14 uputiti na englesku verziju vrlo lako, na neke delove. Ovo je dokument koji smo
15 primili od Saveza bivših logoraša i to su podaci koje je prikupila ta
16 organizacija.

17 P: I, gospodine Banduka, u prvoj koloni se navodi ime pojedinca.
18 Odnosno, u drugoj koloni. Treća kolona je mesto i datum rođenja. Četvrta kolona
19 je mesto hapšenja. Sledeće je logor, a zatim vreme i datum dolaska u logor. A
20 sledeća kolona je vreme i datum odlaska. A zatim... ostali podaci nisu toliko
21 značajni.

22 G. HARMON: [simultani prevod] Časni sudija, pod oznakom 15 - izvinjavam
23 se što to nisam pomenuo - postoji jedna nova verzija i molim da ignorišete ono
24
25
26
27
28
29
30

1 što se već nalazi pod tabulatorom 15.

2 SUDIJA ORIE: /nedostaje simultani prevod/

3 G. HARMON: [simultani prevod] Ova nova verzija je ta odgovarajuća
4 verzija.

5 P: No, u ovom dokumentu, gospodine Banduka, ovi podaci koji su nam dati,
6 iz njih se vidi da je broj Muslimana koji su bili uhapšeni u čitavom tom
7 periodu, najveći broj ljudi je hapšen u maju, junu i septembru. Dakle, evo sada
8 želim da pogledate ovaj dokument, gospodine Banduka, i da Vas pitam šta možete
9 da kažete na ovaj dokument?

10 G. JOSSE: [simultani prevod] Časni Sude, ovaj dokument je u najmanju
11 ruku, u najboljem slučaju bi se moglo reći da se radi o dokumentu iz treće ruke.
12 Možemo pitati svedoka za neka imena i pitati da li ih zna, ali molim da Sud da
13 uputstvo tužiocu da vrlo obazrivo postupa sa ovim dokumentom - jer u najboljem
14 slučaju radi se o indirektnom dokumentu, odnosno iz treće ruke.

15 G. HARMON: [simultani prevod] Jeste, časni Sude. Naravno, jeste ovaj
16 dokument koji je iz treće ruke. To su izveštaji i podaci koji su potekli iz
17 Saveza bivših logoraša, a Sud je čuo svedočenje u vezi sa tom organizacijom i ja
18 želim da svedoku predočim te podatke.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, ne znam da li bismo možda mogli da
20 zatražimo da svedok pročita taj dokument. Ne znam da li je Tužilaštvo želelo da
21 ovo predoči svedoku da bi videlo da li on prepoznaje neka imena. No, pitajmo

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 najpre svedoka.

2 Dakle, gospodine svedoče, pred Vama je jedan spisak koji je pripremila
3 jedna organizacija u kome se navodi na osnovu vremena i datuma dolaska u logor,
4 a kao što možete videti, taj logor se nalazi u mnogim evidencijama. To je ova
5 sportska dvorana u Hadžićima, ili sportski centar u Hadžićima. Ako pogledamo
6 datum dolaska i datum odlaska iz logora, vidi se da se radilo u mnogim
7 slučajevima o datumima koji su daleko prevazilazili one okvire koje ste Vi dali,
8 bar kada je reč o datumu odlaska.

9 Šta biste Vi mogli da kažete o ovim podacima za koje se čini da se
10 prilično razlikuju od onog vremenskog okvira koji ste Vi naveli u toku svog
11 iskaza?

12 SVEDOK: Ja sam govorio... govorio po sjećanju, posebno s aspekta da sam
13 ja u mjesecu julu otišao u vojsku i da mi posle ovi podaci bog zna nisu poznati.
14 Druga stvar, ovaj dokument mi je nejasan. Ovdje imate "ime", "prezime" i tako
15 dalje, "osobe koji su izvršile", a šta su izvršile? Nije mi jasno šta je ovo
16 sad?

17 G. HARMON: [simultani prevod]

18 P: Na koju kolumnu mislite, gospodine Banduka, kad kažete "osobe koje su
19 pogubljene"?

20 O: Nije mi jasno zaista. Ovdje su imena ljudi, je li se ovo tvrdi da su
21 ove osobe pogubljene ili...?

22 Ovdje samo vidim vrijeme ulaska u logor, kako kažu, i vrijeme odlaska iz
23 logora?

24 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Banduka, mogu li Vas uputiti
25 na 4. stranicu od kraja. Pretpostavljam da svedok sada to ima pred sobom.

26

27

28

29

30

1 Vidite, pri dnu stoji broj 961?

2 SVEDOK: Da.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Molim da pogledate broj iznad toga,
4 1201.

5 SVEDOK: Da.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] To je Đedović Nermina. Da li je to
7 ženska osoba ili pak muška osoba?

8 SVEDOK: Pa pretpostavljam... pretpostavljam da je... da je ženska osoba.
9 Otkud ću znati.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ovde piše da je rođena 1984. godine u
11 Sarajevu, da je uhapšena u Hadžićima, mesto zatočenja je sportski centar
12 Hadžići. I sada Vas molim da obratite pažnju na sledeća dva unosa, a to je vreme
13 dolaska u sabirni centar, to je 9 septembar, i vreme odlaska je 27. novembar.
14 Ovo je jedan primer onoga što želi da Vam predoči gospodin Harmon, a to je da je
15 ovo spisak koji je sačinila organizacija gde se navodi da su ljudi uhapšeni
16 nakon vremenskog perioda koji se Vi naveli, i da su onda još jedan duži
17 vremenski period bili zatočeni. U ovom slučaju imamo dva i po meseca.

18 G. JOSSE: [simultani prevod] Po mom mišljenju, ovo pokazuje kakav je
19 problem sa dokumentom. Zar nema makar dva različita mesta zatočenja kad je reč o
20 961?

21 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ja u potpunosti razumem Vaš problem i
22 ovo je svakako nešto... da... jer imamo ljude koji su dolazili i upravo zbog
23
24
25
26
27
28
29
30

1 toga molim svedoka da najpre je reč o osobi za koju sam pročitao podatak 1201.

2 G. JOSSE: [simultani prevod] Oprostite.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Upravo iz razloga koji ste Vi naveli, ja
4 sam naveo ovaj drugi.

5 Dakle, gospodin Harmon, tužilac, Vam je rekao sledeće: imamo ovu osobu
6 koja je bila zatočena od sredine septembra do kraja novembra 1992. godine u
7 sportskom centru Hadžići, a Vi ste rekli da je to bilo svega do avgusta da su
8 ljudi bili zatočeni. Tako da je moje pitanje, možete li nam, molim Vas, ovo
9 prokomentarisati?

10 SVEDOK: Pa ja sam i rekao da mislim da su boravili do avgusta meseca.
11 Očito, ako je ovo relevantan dokaz da nije bilo tako. Jer rekao sam, ja sam već
12 u vojsci u julu mesecu. Ja sam i rekao da govorim po sjećanju.

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Bez obzira na to, smatrali ste da možete
14 reći da je to bilo do avgusta kada ste rekli da ste otišli u vojsku u julu. A
15 sada Vaše odsustvo koristite kao objašnjenje zašto informacije kojima ste
16 raspolagali su pogrešne. Nije li onda to isto tačno i za drugu polovinu jula?

17 SVEDOK: Ne koristim, uopšte ne koristim. Ja u... u cilju prave istine,
18 ja sam to i naglasio da govorim po sjećanjima. Očito da mi nije bilo poznato da
19 je i u sledećem nekom periodu bilo... doduše, sad, kad bismo sve uzeli,

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 analizirali ovaj... ovaj dokument, ne znam koliko je takvih slučajeva bilo, zato
2 o njima ne bih sada i govorio.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Vidim koliko je sati, gospodine Harmon.
4 A vidim da dobijamo i upozorenja od spolja. Imamo par pitanja, no najpre
5 pretpostavljam da još uvek niste završili s unakrsnim ispitivanjem.

6 G. HARMON: [simultani prevod] Ne, no da li bi ovo moglo biti uvršteno u
7 spis?

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da.

9 SEKRETAR: [simultani prevod] To će biti P1008.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala sekretaru. Koliko će Vam vremena
11 još biti potrebno, gospodine Harmon?

12 G. HARMON: [simultani prevod] Otprilike pola sata, časni Sude.

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Što bi manje-više potpalo pod onu
14 smernicu od 60%, ali to još treba da proverim i potvrdit ću Vam da li još imate
15 pola sata ili pak 20 minuta ili 25 minuta?

16 Onda bih najpre naložio svedoku da ni sa kime ne razgovara o svom
17 svedočenju koje ste dali i koje ćete još dati. Mi se nadamo da ćete sutra
18 završiti svoj iskaz, ali sutra radimo popodne, a ne prepodne. Nadamo se da ćemo
19 završiti s Vašim iskazom do prve pauzue. Dakle, nemojte ni sa kime razgovarati o
20 svom iskazu i sada pozivam poslužitelja da Vas izvede iz sudnice.

21 Postoji dogovor u vezi zaštitnih mera. Čini mi se da još uvek nisam
22 video taj dogovor. Moguće da je već tu.

23

24

25

26

27

28

29

30

1 [Svedok se povlači]

2 G. JOSSE: [simultani prevod] U četvrtak je podnet, moguće u petak, ali

3 svakako je zaveden. Ja sam lično potpisao u ime Odbrane.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dakle, nema problema i nema prigovora na

5 taj zahtev.

6 G. HARMON: [simultani prevod] Ne.

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Gospodine Josse, podnesak u vezi

8 gospodina Davidovića je za danas.

9 G. JOSSE: [simultani prevod] Da. Isto važi, ja sam to podneo u ime

10 Odbrane i ja sam zatražio od našeg koordinatora za predmet da stupi u kontakt sa

11 OLAD-om i to je također elektronskim putem podneto.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] To je onda odlično. Puno Vam hvala.

13 Nastavit ćemo sa pretresom sutra popodne u sudnici broj II. Sutra popodne

14 počinjemo sa radom u 14.15.

15 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim.

16 ... Sednica završena u 13.56h.

17 Nastavak zakazan za utorak,

18 22.11.2005., u 14.15h

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30